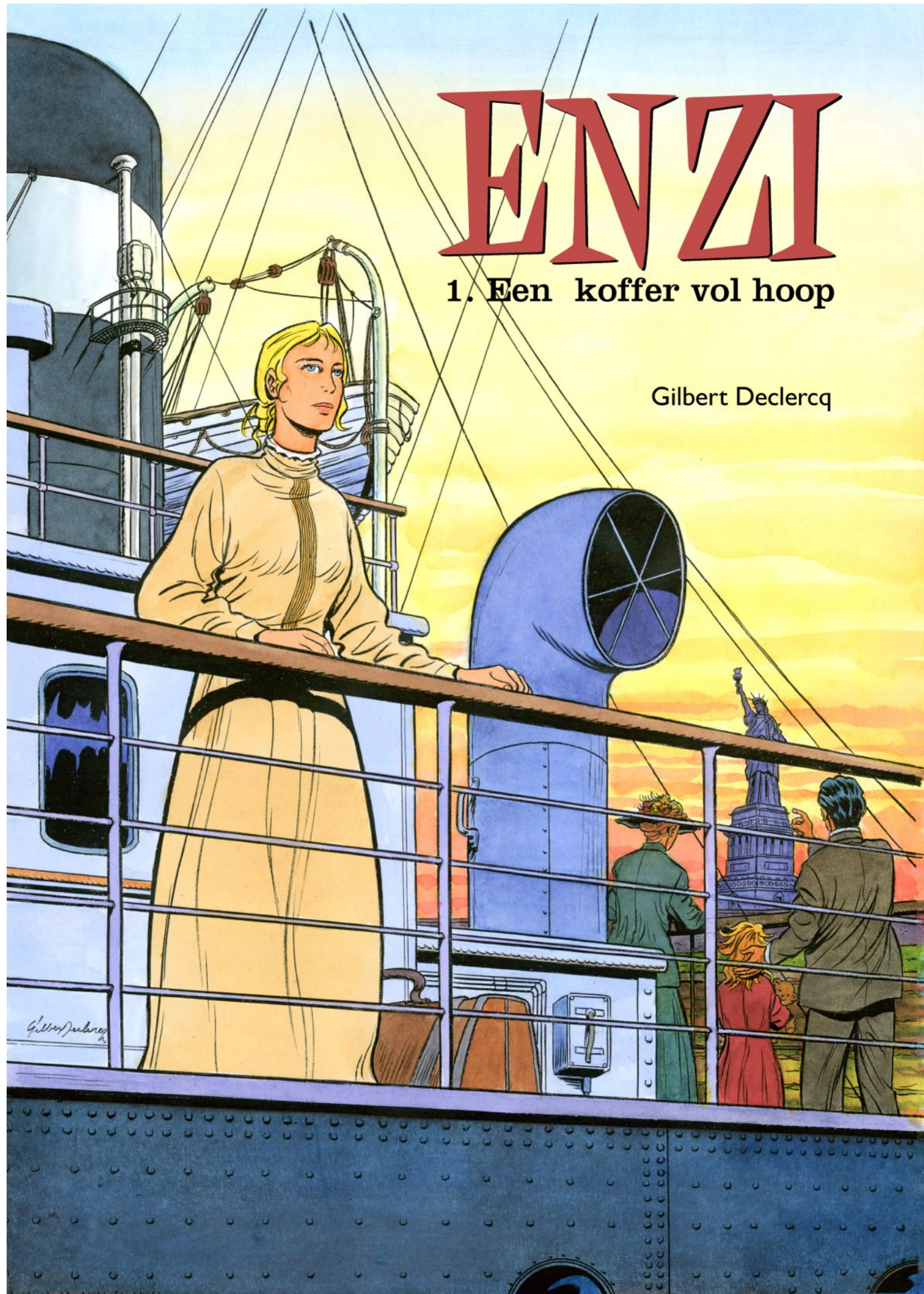

ENZI

1. Een koffer vol hoop

Gilbert Declercq

ENZI Een koffer vol hoop

In 2001 kreeg Gilbert Declercq de opdracht van het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen om een strip te maken met als thema de emigratie naar Amerika. Het album werd gelinkt aan een tentoonstelling in het Museum rond hetzelfde thema. Die tentoonstelling liep van 21 april tot 31 december 2002.

Het album met als titel 'Een koffer vol hoop' vertelt het verhaal van de jonge Oostenrijkse vrouw Enzi welke, gedwongen door de leefomstandigheden van destijds (1907), het moeilijke besluit neemt om te emigreren naar de USA. Het verhaal is fictief doch wordt doorspekt met authentieke plaatsen en feiten en geeft ook een beeld van de vele moeilijkheden waarmee emigranten te maken kregen. Naast de Nederlandse verscheen er ook een Engelse editie van de strip. Jammer genoeg werd het album nogal slecht ingekleurd door Kris De Saeger.

Toch bleek het verhaal blijkbaar aanzienlijke kwaliteiten te bezitten, want de mensen van het Museumschip 'Cape San Diego' in de haven van Hamburg die een tentoonstelling planden met hetzelfde thema, verzochten Gilbert om het album ietwat aan te passen aan de Hamburgse situatie. Meer zelfs, het hoofdpersonage Enzi werd als 'mascotte' van de tentoonstelling gebruikt. Een zeven meter hoog metalen afbeelding van de stripfiguur op het dek van het Museumschip dient nog steeds als blikvanger van de tentoonstelling, welke reeds vijf jaar loopt!

Er werden ook twee edities, Duits en Engels, van het album in hardcover uitgegeven.

Maar ook het Nederlandse meisjesmagazine TINA bleek geïnteresseerd in de strip. Op verzoek van de redactie schreef en tekende Gilbert een aangepaste, iets kortere, versie van het verhaal. Er volgden later nog twee afleveringen met Enzi in de hoofdrol. Daarin lezen we hoe Enzi zich stilaan integreert in de Nieuwe Wereld. Het eerste voor Tina gemaakte Enzi-verhaal verscheen in 2003.

Naast Enzi heeft Gilbert Declercq ook een aantal korte verhalen gemaakt voor Tina. In een ervan belicht hij door middel van een weliswaar fictief verhaaltje, toch op een aanvaardbare manier de echte figuur én het werk van de wereldberoemde Nobelprijswinnaar Dr. Albert Schweitzer. Een ander kort verhaal vertelt het eveneens zeer verdienstelijk werk van de Indiase vrouwelijke dokter Radium. Dit verhaal werd geschreven door Paulien Andriessen.

Verhaal en tekeningen : Gilbert Declercq

Uitgeverij Bonte
Heidelbergstraat 5
8200 Brugge
050/39.29.81
www.bonte.be

dep. D/2008/6716/52

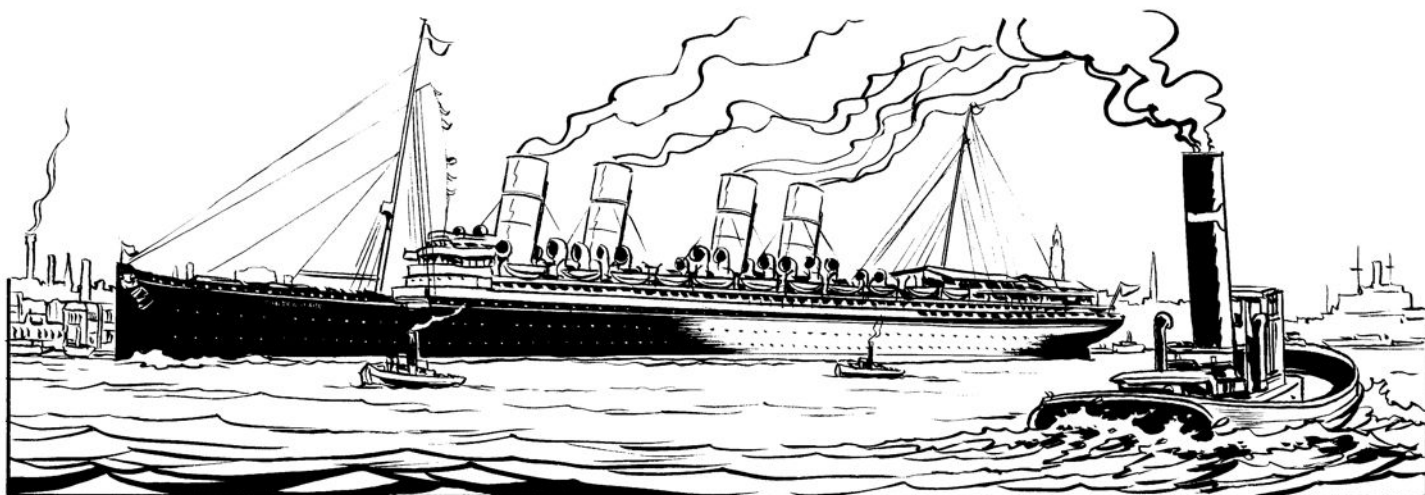

Gilbert Declercq

ENZI

1. Een koffer vol hoop

BONTE

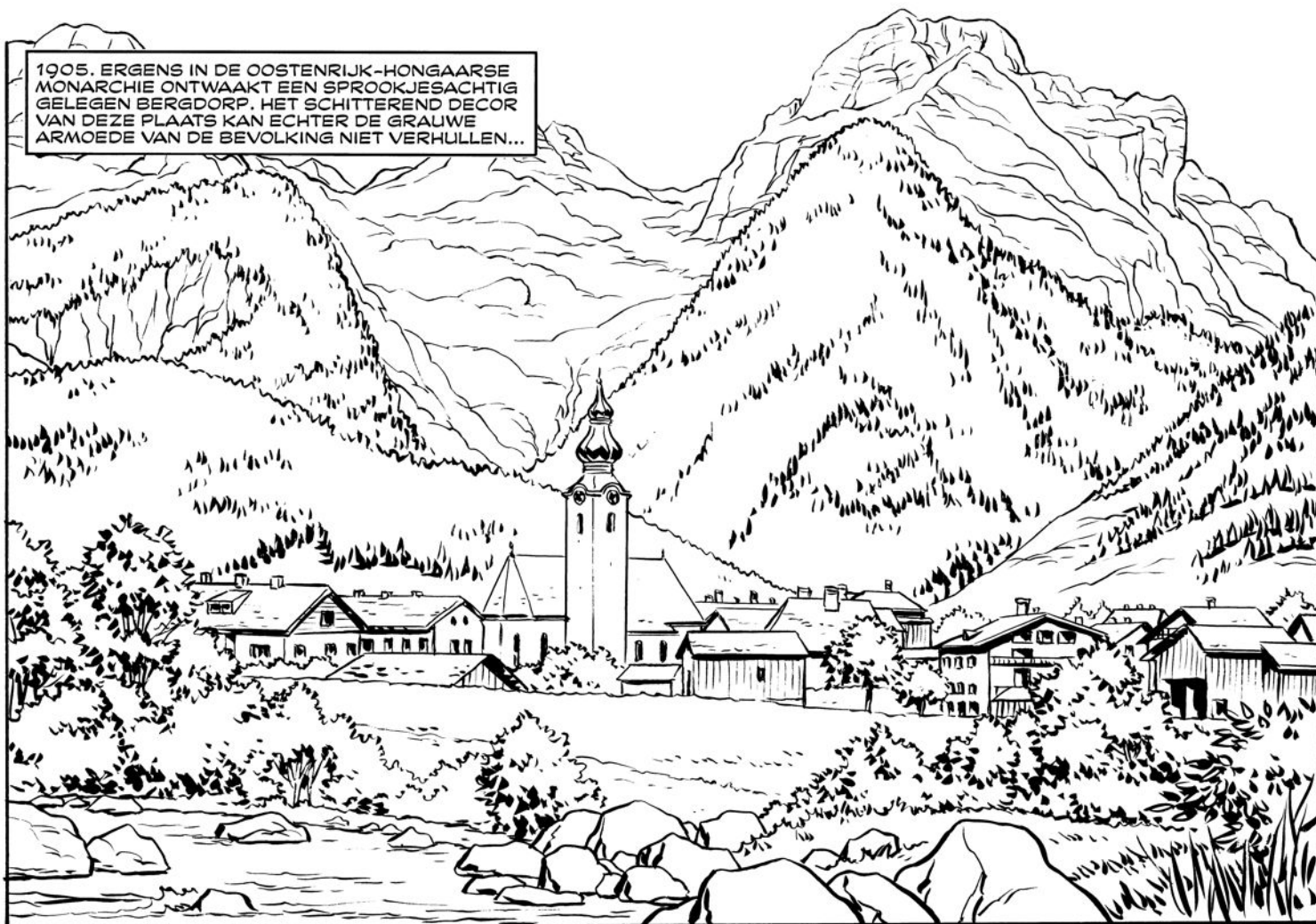

Verhaal en tekeningen : Gilbert Declercq

*Uitgeverij Bonte
Heidelbergstraat 5
8200 Brugge
050/39.29.81
www.bonte.be*

*dep. D/2008/6716/03
(7)-(10)*

1905. ERGENS IN DE OOSTENRIJK-HONGAARSE MONARCHIE ONTWAAKT EEN SPROOKJESACHTIG GELEGEN BERGDORP. HET SCHITTEREND DECOR VAN DEZE PLAATS KAN ECHTER DE GRAUWE ARMOEDE VAN DE BEVOLKING NIET VERHULLEN...

VOOR DE MEESTEN ONDER HEN BEGINT EEN NIEUWE DAG HARD WERKEN, ZONDER ENIG UITZICHT OP EEN BETERE TOEKOMST. ZO OOK VOOR ENZI BERGER...

HMMMM...
KON IK NOG MAAR
EVEN BLIJVEN
SLAPEN.

WAT EEN LEVEN!
IEDERE DAG KEIHARD
WERKEN TOT 'S AVONDS
LAAT... MAAR IK MOET ME
HAASTEN, HERBERT
HEEFT VAST AL
ONTBETEN.

GELUKKIG HEB IK NOG EEN BAAS
DIE ME MET RESPECT BEHANDELT. HIJ
HEEFT HET TROUWENS OOK NIET MAKKE-
LIJK, DAT IS ZO ALS JE ER, NET ZOALS IK,
ALLEEN VOOR STAAT IN HET LEVEN.
GENOEG GEZEURD! IK MOET
NAAR BENEDEN.

BIJNA EEN MAAND LATER. 'S MORGENS
HEEL VROEG, TERWIJL IEDEREEN NOG
SLAAPT, KOMT EEN KOETS VOORGEREDEN
AAN HET GASTHOF VAN HERBERT...

WAT SCHEELT
ER ENZI?! DENK JE
DAT IK DIE PAARDEN NIET
DE BAAS KAN? HET ZIJN
NIET ALLEEN MIJN SCHA-
PEN DIE IK KAN LEIDEN
HOOR!

O! U, MIJNHEER
PASTOOR!

TOE NOU, ENZI,
NIET HUILEN! OOI ZIEN
WE ELKAAR TERUG! WE
DENKEN INTUSSEN IEDERE
DAG AAN JOU!

EN MET EEN HART VOL TRANEN
VERLAAT ENZI HET DORP WAAR
ZE IS OPGEGROEID...

PAS GOED OP
JEZELF! VEEL GELUK!
EN VERGEET NIET TE
SCHRIJVEN!!

IK ZAL JULLIE MISSEN, LIEVE
BERGEN, BOMEN, BLOEMEN EN
MENSEN! MAAR OOI KOM IK
TERUG! MET GODS HULP!
BELOOFT!

NA TWEE DAGEN REIZEN, DIE
NIET ZONDER GEVAAR ZIJN...

...KOMT ENZI MET DE PASTOOR AAN IN
SALZBURG, WAAR ZE EVEN LATERS
AFSCHEID NEEMT VAN DE PASTOOR...

DANK U VOOR ALLES!
IK... IK WEET NIET, SNIK...
HOE IK JULLIE OOI KAN
BEDANKEN!

ZORG DAT JE DAAR
GELUKKIG WORDT, ENZI! DAT IS HET
MOOISTE WAT JE ONS KAN GEVEN!

DE TREIN MET BESTEMMING
LINZ, ZET ZICH IN BEWEGING...

SNIK! IK SCHRIJF
JULLIE, ZODRA IK
AANKOM, SNIK!

TOT
ZIENS, ENZI!
GOD BEHOEDEDE
JE!

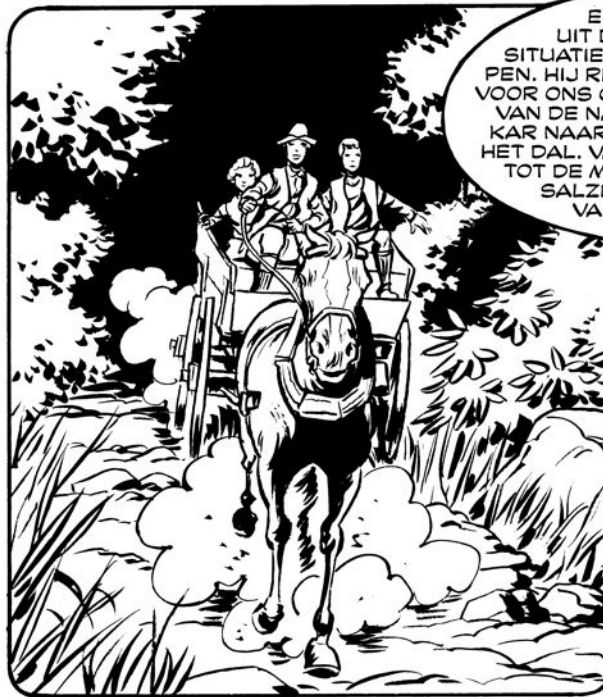

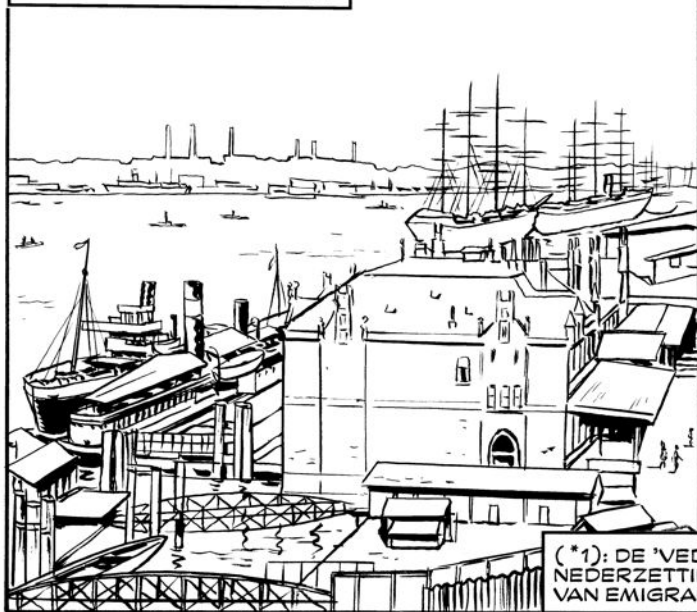

MARTIN IS TERUG BIJ HET
REISGEZELSCHAP EN HEEFT
VERSLAG GEDAAN VAN HET
TRAGISCHE GEBEUREN...

NA NOG 'NS DRIE DAGEN REIZEN, MET EEN TUSSEN-STOP IN BERLIJN, BEREIKEN ONZE VRIENDEN EINDELIJK DE HAVEN VAN HAMBURG...

WE VINDEN ENZI EN HAAR REISGENOTEN TERUG IN DE ONTVANGSTHAL VOOR EMIGRANTEN...

JA, UW PAPIEREN ZIJN IN ORDE. HET SCHIP, DE 'DEUTSCHLAND', VERTREKT OVER DRIE DAGEN. INTUSSEN KUNT U IN DE PAVILJOENEN VAN DE VEDDEL (*1) VERBLIJVEN.

DA'S OOK TOEVALLIG DAT WE OP DEZELFDE DAG MET HETZELFDE SCHIP VERTREKKEN.

SAMEN REIZEN IS OOK AANGENAMER... TENMINSTE ALS JE LEUK GEZELSCHAP HEBT!

(*1): DE 'VEDDEL' WAS EEN SPECIAAL GEBOUWDE NEDERZETTING MET PAVILJOENEN OM DE STROOM VAN EMIGRANTEN GOED OP TE KUNNEN VANGEN.

WAT DENK JE? HEB IK DAT?!
HAHAHA!

VIER DAGEN LATER, IN DE VROEGE MORGEN, GAAN DE EMIGRANTEN AAN BOORD VAN DE FERRY DIE HEN NAAR HET ZEILSCHIP BRENGT...

WAT EEN DRUKTE!

JA, WEEET JE DAT ER WEKELIJKS TIENDUIZENDEN EMIGRANTEN VERTREKKEN VANUIT ZOWAT ALLE GROTE EUROPESE HAVENS.
(*2)

NIET DRINGEN!
NIET ALLEMAAL TEGELIJK ALS JE BLIJFT!

VOORZICHTIG!

(*2): ALLEEN AL VANUIT HAMBURG VERTROKKEN TUSSEN 1836 EN 1914 MEER DAN VIER MILJOEN EMIGRANTEN.

DAN GEBEURT ER IETS VRESELIJKS!

KIJK UIT!

MAMA!!
HELP!

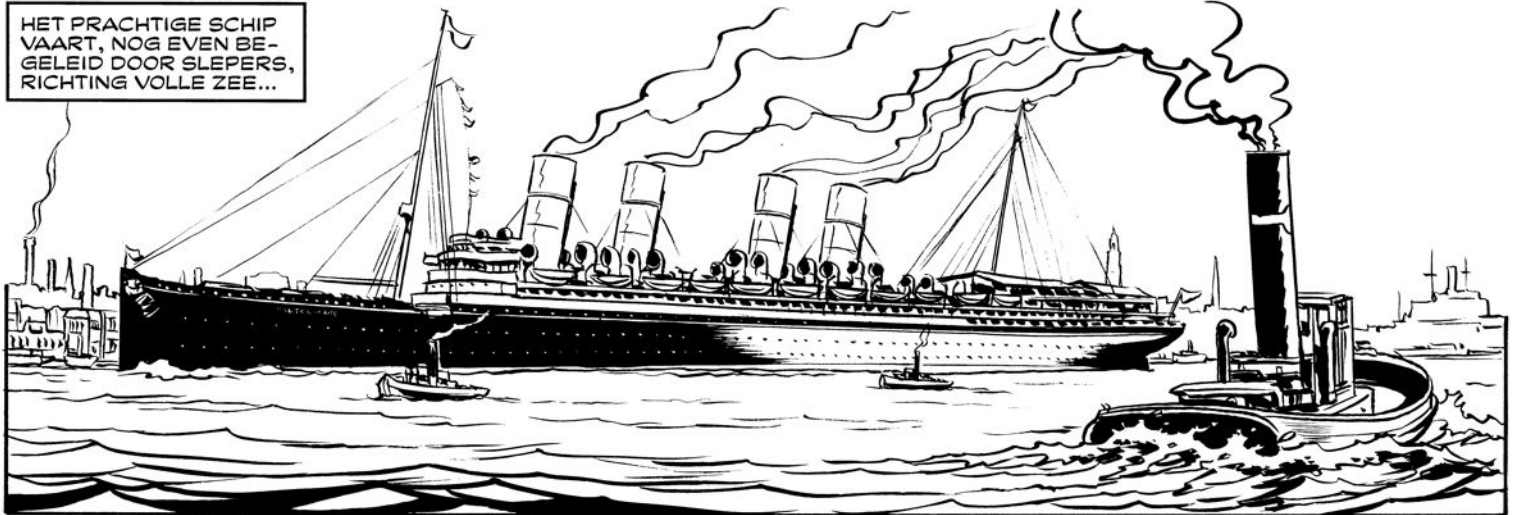
DE OCEAANREUS MAAKT ZICH LOS VAN DE KADE. JONG EN OUD, ARM EN RIJK, WORDEN NU VOOR TIENTALLEN JAREN EN WELLICHT VOOR ALTIJD VAN ELKAAR GESCHIEDEN...

EN ZUS, HOE VOEL JE JE NU? MISSCHIEN HEBBEN WE DE EUROPESE BODEM NU AL VOOR EEUWIG VERLATEN?!
HAAAAHA!

HET PRACHTIGE SCHIP VAART, NOG EVEN BEGELEID DOOR SLEPERS, RICHTING VOLLE ZEE...

TIJDENS DE DIKWILS EENTONIGE, DAGENLANGE REIS NAAR NEW YORK MAKEN DE PASSAGIERS VAN DE OCEAANREUS OOK KENNIS MET DE UNIEKE SCHOONHEID EN RUST VAN DE ZEE, OF...

...MET MINDER AANGENAME VERSCHIJNSELEN. ZOALS DE BLIJKBAAR ONVERMIJDELIJKE STORMEN OP DE ATLANTISCHE OCEAAN...

EN NA ELF DAGEN VAREN...

WE ZIJN ER,
NIET TE GELOVEN!
NEW YORK, WE
GROETEN U!

IK BEN BLIJ
DAT WE NOG LEVEN,
DIE STORM ZAL IK NIET
SNEL VERGETEN!

NADAT DE "DEUTSCHLAND"
HEEFT AANGELEGD AAN EÉN
VAN DE ENORME KADEN...

...WORDEN DE DERDE KLASSE
PASSAGIERS MET DE FERRYBOOT OVER-
GEBRACHT NAAR ELLIS-ISLAND. HIER
WACHT HEN EEN VOLLEDIG ADMINISTRATIEF
EN MEDISCH ONDERZOEK...

MAAR PLOTS WORDT IEDEREEN OPGESCHRIKT...

ENZI, ZUS, BESEF DIT
GOED. DIT ZIJN ONZE
EERSTE STAPPEN OP
AMERIKAANS GROND-
GEBIED!

NEE!
ALSGEBLIEFT!
NEE! IK SMEEK U!
MIJN MAN IS GEEN
MISDADIGER!

MAAR KIJK ES ENZI,
DIE GEBOEIDE MAN, DAT
IS DIE DIEF UIT DE TREIN
DIE JE GELD HEEFT
GESTOLEN!

EH...
JA, EN DIE
VROU MET HET
KIND, DAT IS HET
KIND DAT IK UIT
HET WATER HEB
GEHAALD IN
HAMBURG!

MAMA, KIJK ES.
DAAR IS DIE MEVROU
DIE ME HEEFT
GERED!

WAT? HEB JIJ
MIJN KIND GERED?
HO... NEE! IK... IK
SCHAAM ME
DOOD!

NA LANG ONDERHANDELEN SLAGEN MARTIN, MARGIT EN ENZI ERIN DE AUTORITEITEN TE OVERTUIGEN VAN DE 'ONTSCHULD' VAN RUDOLF. ZE BETALEN SAMEN DE SCHULDEN VOOR ZIJN REIS EN KUNNEN EEN PAAR UUR LATER ALLEMAAL HUN VISUM OPHALEN...

DE LANGE TREINREIS VERLOOPT VOORSPOEDIG. DE REIS DUURT AL ENKELE DAGEN EN ONZE VRIENDEN STAPPEN REGELMATIG OVER OP EEN ANDERE TREIN. STEEDS OP NIEUW WORDEN ZE GEBOEID DOOR DE PRACHTIGE NATUUR DIE AAN HEN VOORBIJ GLIJDT...

DRIE DAGEN LATER,
TIJDENS HET
MIDDAGETEN...

WE KRIJGEN
NOG TE ETEN, DA'S
AL IETS!

ENZI, MARGIT
EN URSULA HEBBEN
BLIJKBAAR ALLEDRIE
KOOKTALENT.

WE HEBBEN ER NOG
IETS BEHOORLIJKS VAN
GEMAAKT. KWESTIE VAN ZE
EEN BEETJE GOED TE STEMMEN.
JE WEEET MAAR NOOIT MET
DIE KERELS.

HOE LANG MOETEN WE
DIE VERNEDERINGEN NOG
ONDERGAAN?!

IK ZOU NIET
WACHTEN TOT ZE
WETEN WAT ZE
MET ONS WILLEN
DOEN.

WAT BEDOEL
JE, ENZI? HEB
JE MISSCHIE
PLANNEN OM
TE ONTSNAP-
PEN?

STTT... MISSCHIE
HOREN ZE WAT WE
ZEGGEN.

BAH, NEE, ZE
ZIJN WEER HALF
DRONKEN!

EET MAAR RUSTIG VERDER. IK VERTEL
JULLIE INTUSSEN VAN MIJN PLAN OM VAN DAT
GESPLUIS AF TE KOMEN! WE ZULLEN DE AKTIE
ZORGVULDIG MOETEN PLANNEN! HET IS ONZE
ENIGE KANS. LUISTER..!

DE DAG ERNA,
'S AVONDS...

HET IS VOOR
VANAVOND, ZOALS
IS AFGESPROKEN,
HÉ!

URSULA,
ZORG DAT JE MET
ANGELIKA VEILIG IN
DE WAGEN ZIT.

IK NEEM OOK DE PAARDEN VOOR
MIJN REKENING, ZE KENNEN ME AL
EEN BEETJE. MAAR HET ZAL HOE
DAN OOK SNEL MOETEN GAAN!

MAAR WE MOETEN NIET
OVERHAAST TE WERK
GAAN. WACHT IN IEDER
GEVAL OP MIJN SEIN!

EN WANNEER HET HELE
GEZELSCHAP KLAAR IS
MET ETEN...

WHOOO! IK
GA VROEG SLAPEN
VANAVOND.

IK OOK, HET WAS
EEN HEEL VERMOELENDE
DAG. TOCH EERST NOG
EEN SLOKJE WHISKY!

GEEF MIJ ER OOK
MAAR ÉÉNTJE VOOR IK DE
WACHT GA HOUDEN BIJ
DAT STELLETJE ARMOE-
ZAAIERS! HAHA!

GOED ZO, DIE
SNORREMANS DRINKT
OOK EINDELIJK EEN
SLOK!

EN ZE ZIJN GELUKKIG VERGETEN
DE PAARDEN UIT TE SPANNEN!

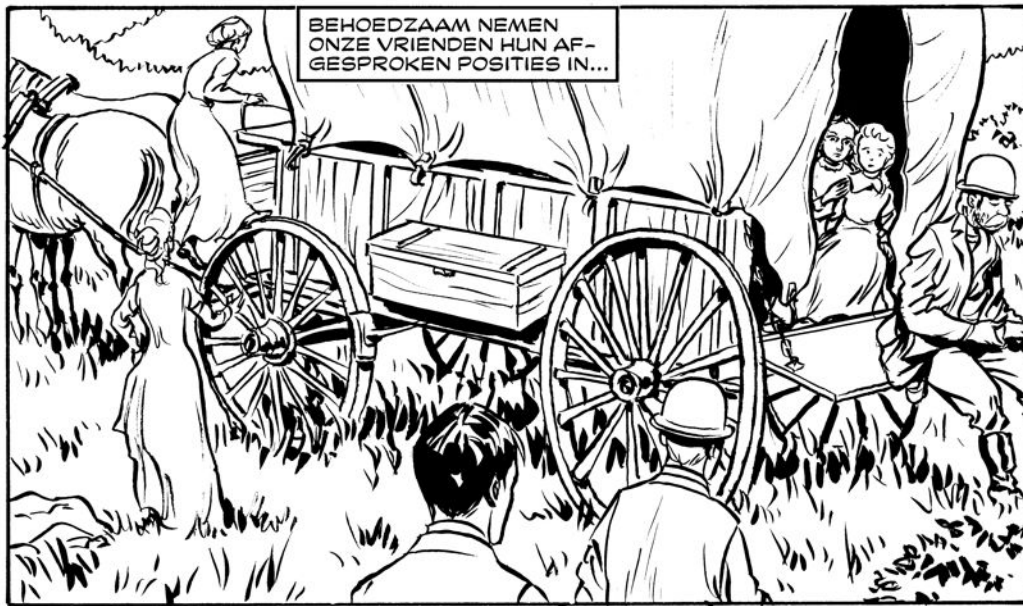
EEN KWARTIER LATER
SLAPEN TWEE VAN DE
DRIE BOEVEN...

HET SLAAPMIDDEL IN
DE WHISKY HEEFT ZIJN
WERK GEDAAN! BEN JE
KLAAR, MARGIT?

IK BEN
KLAAR!

ENZI GEEFT HET
AFGESPROKEN TEKEN
OM TOT DE AKTIE
OVER TE GAAN...

HET IS MISSCHIEN
WEL GEZELLIGER ROND
EEN KAMPVUUR, MAAR
DIT VALT MINDER OP IN
HET DONKER.

MAAR ZEG EENS ENZI,
WAT HEB JE NU EIGENLIJK
IN DE WHISKY VAN DIE
BOEVEN GEDAAN?

JA, DAT
WILLEN WE WEL
WETEN!

KIJK, DIT HIER!

DIT IS HET GEHEIM!
HET IS EEN SLAAPMIDDEL
DAT IK HEB GEKREGEN BIJ
MIJN VERTREK UIT OOSTEN-
RIJK VAN DE PASTOOR VAN
ONS DORP. "VOOR ALS
JE TIJDENS DE ZEEREIS
DE SLAAP NIET KAN
VATTEN" ZEI HIJ.

IK HEB HET ZELF NOOIT GEBRUIKT.
IK KON HET NOG NET VERBERGEN VOOR
DIE SCHURKEN. HET ZAT IN DE ZOOM VAN
MIJN KLEED. HET FLESJE IS VAN METAAL
EN DUS ONBREEKBAAR.

HOEVEEL
MOET JE ER VAN
INNEMEN OM TE
SLAPEN?

ONGEVEER
DERTIG DRUPPELS,
ZEI DE PASTOOR. MAAR
IK HEB HET HELE FLESJE
ERIN GEKIEPT, DAT
LEEK ME BETER!

HAHAHA!

EVEN LATER GENIETEN
ONZE VRIENDEN VAN
EEN RUSTIGE SLAAP.
IETS WAT ZE LANG
HADDEN GEMIST...

ENKELE DAGEN VOLGEN
ONZE VRIENDEN DE WESTE-
LIJKE RICHTING EN HOPEN
ZO IN DE BESCHAAFDE
WERELD TE KOMEN...

WAT EEN
PRACHTIG LAND
IS DIT TOCH.

MAAR ER IS HIER
GEEN MENS TE BEKENNEN.
WAAR ZIJN TROUWENS AL
DIE INDIANEN, WAAR JE ZO
VAAK OVER HOORT?

DAT IS EEN HEEL TREURIG
VERHAAL. DE MEESTEN LEVEN
GEDWONGEN IN RESERVATEN.
TENMINSTE DAT HEB IK
GELEZEN.

JA, MEN GING
HIER TRIEST TE WERK.
DE INDIANEN HEBBEN HEEL
VEEL MOETEN INLEVEREN
AAN DE BLANKEN.
VAAK NA EEN ZWARE
STRIJD.

MARGIT ONDERBREEKT HET GESPREK...

OH! KIJK
DAAR, EEN RIVIER!
SCHITTEREND!
MOOI!

WAT JE
ZEGT... MAAR IK
VREES...

...DAT WE
NIET MEER VERDER
KUNNEN?! DAT DENK
IK OOK!

WE KUNNEN INDERDAAD
NIET MEER VERDER. ZEKER
NIET MET DE HUIFKAR!

EN TE PAARD?

IK HEB NOOIT PAARD
GEREDEN, EN IK VERMOED
DAT IK NIET DE ENIGE BEN.
TROUWENS, DAN MOETEN WE
HEEL VEEL ACHTERLATEN EN
VOOR HET KIND IS HET OOK
NIET MAKKELIJK!

WE KUNNEN MISSCHIEN DE
RIVIER OVERSTEKEN. AAN DE
OVERKANT LIJKT HET TERREIN
OPENER.

GOED IDEE!
DE RIVIER
LIJKT HALF
DROOG TE
LIGGEN.

MAAR JE WEET NIET
HOE DIEP HET VERDER IS EN
HOE STERK DE STROMING!

IK VREES DAT WE GEEN
KEUS HEBBEN. WE KUNNEN
MOEILIJK TERUGKEREN!

IS IEDEREEN
AKKOORD?

AKKOORD!

ALS DE KAR
HET MAAR NIET
BEGEEFT!

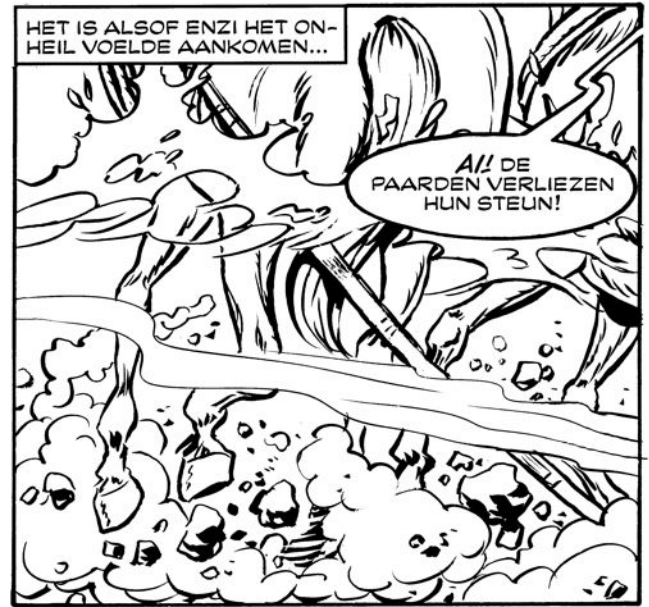
HOU JULLIE
VAST! OP HOOP
VAN ZEGEN!

DE PAARDEN LIJKEN
ZENUWCHTIG.

IK HOOP
DAT HET WATER
NIET TE DIEP
WORDT.

MISSCHIE
DOOR HET KOUDE
WATER.

HET IS ALSOF ENZI HET ON-
HEIL VOELDE AANKOMEN...

AI! DE
PAARDEN VERLIEZEN
HUN STEUN!

WE ZAKKEN
WEG! VLUG, VLUG,
HET WATER IN! ANDERS
WORDEN WE MEEGE-
SLEURD MET DE
WAGEN!

GEEF MIJ
HET KIND!

DE
PAARDEN
ACHTERAAN!
IK SNIJD ZE
LOS.

DIE ZIJN ALVAST
GERED!

WE MOETEN OOK
DE VOORSTE PAARDEN
LOSMAKEN, IEDEREEN IN
HET WATER! EN PAK DE KET-
TINGEN OF DE TEUGELS VAST.
IK MAAK DE PAARDEN
LOS. MARTIN, NEEM DE
REVOLVER, VLUG!

NOG EVEN
VOLHOUDEN!

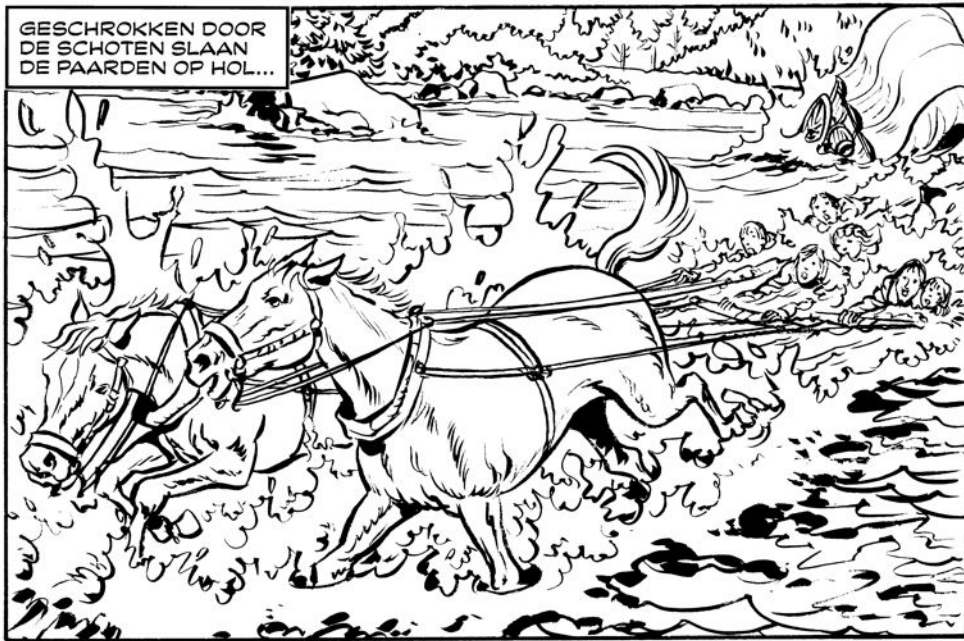

EN ALS ENZI EN MARTIN
DE PAARDEN HEBBEN LOS-
GEMAAKT VAN DE WAGEN...

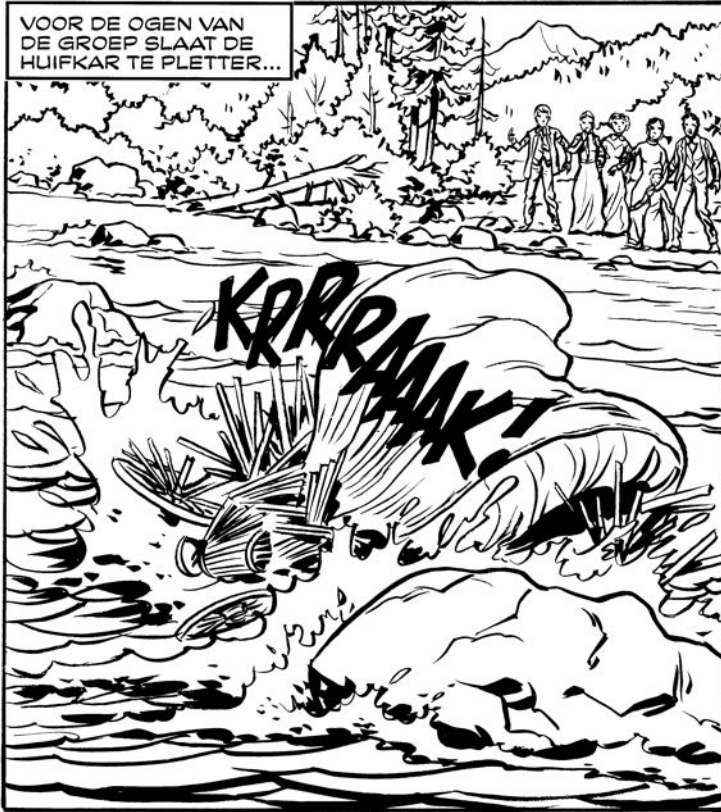
OKEE, MARTIN!
VUUR!

GESCHROKKEN DOOR
DE SCHOTEN SLAAN
DE PAARDEN OP HOL...

VOOR DE OGEN VAN
DE GROEP SLAAT DE
HUIFKAR TE PLETTER...

DE ZWARE STROMING
DOET DE REST...

EN DE
REST...

DAAR
GAAT ONZE
VOORRAAD
ETEN...

ER ZIT NIETS ANDERS OP DAN
ONZE KLEREN TE DROGEN EN TE
VOET VERDER TE GAAN.

IK VREES DAT
JE GELIJK HEBT.
MAAR, KOM, WE
ZIJN ONGEDEERD.
DAT IS TOCH AL
HEEL VEEL!

JA, DAAR MOETEN WE
DANKBAAR VOOR ZIJN!

EN ZO TREKKEN ONZE
VRIENDEN MET NIEUWE
MOED OP WEG NAAR
HET ONBEKENDE...

NA EEN PAAR
DAGEN BEGINT
DE TOCHT
ECHT ZWAAR
TE WEGEN...

WE ZULLEN
TOCH NOG OOI
TEL IEMAND
TEGENKOMEN?

IK HOOP
HET, MAAR
DIT IS EEN
ONMETELIJK
LAND EN...

MAMA, IK
HEB HONGER!

WEET JE, IK ZAL WEL WEER
IETS LEKKERS VOOR ONS ALLEN
ZOEKEN. WE HOUDEN HIER HALT.
IK GA OP JACHT!

HET IS
ONGELOOFLIJK
HOE JIJ ER TOCH
ALTIJD IN SLAAGT
VOEDSEL TE
VINDEN!

JE MOET
DE NATUUR
ECHT HEEL GOED
KENNEN, HOOR!

DOE VOORZICHTIG,
ENZI! ZAL IK MEE-
GAAN?

NEE! JE SCHRIKT
DE DIEREN ALLEEN
MAAR AF! HAHHA!

EVEN LATER IN HET WOUD...

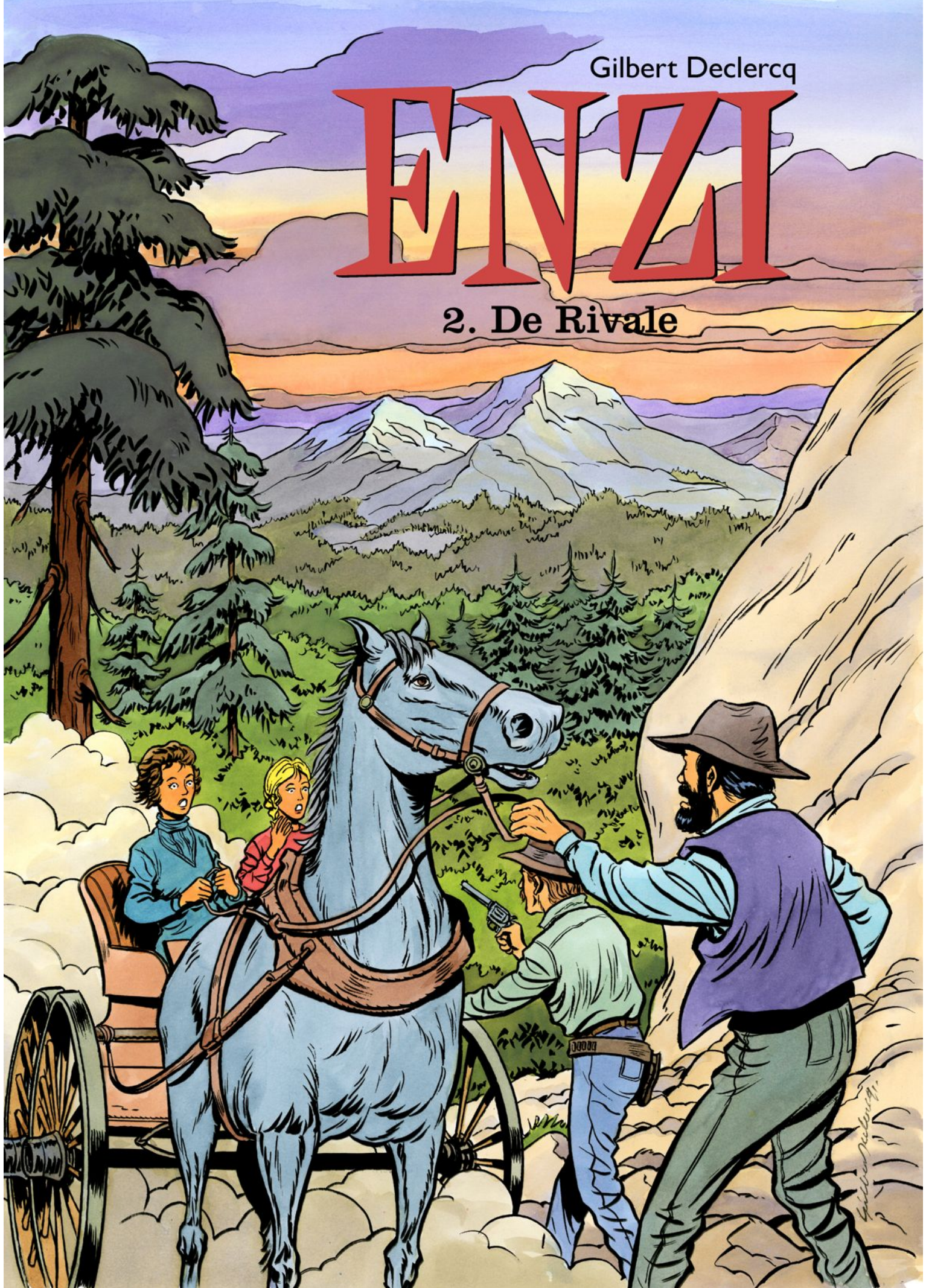
IK HEB AL
VOLDOENDE BESSEN
EN PADDESTOELEN. HET
ZOU LEUK ZIJN ALS IK
NOG EEN PAAR VIS-
SEN ZOU KUNNEN
VANGEN...

Gilbert Declercq

ENZI

2. De Rivale

Gilbert Declercq

ENZI

2. De Rivale

BONTE

ENZI, ONZE HELDIN UIT 'EEN KOFFER VOL HOOP' HEEFT HAAR PLEKJE ERGENS IN HET WESTEN VAN DE VERENIGDE STATEN GEVONDEN. HET VROEGE ZONLICHT VALT OVER HET LANDGOED VAN VERN NEELEY, EIGENAAR VAN EEN GROOT HOUTVERWERKINGSBEDRIJF...

ENZI! HET ONTBIJT IS KLAAR! WIL JIJ MR. NEELEY HALEN?

JAZEKER, MARY!

TIEN MINUTEN LATER...

ZO, MR. NEELEY IS AAN 'T ONTBIJTEN... EH, IS ANGELIKA AL OPGESTAAN?

JA, ZE HEEFT ONTBETEN EN IS DIRECT MET HAAR MOEDER NAAR SCHOOL VERTROKKEN. ER IS VANDAAG EEN VROEGE KERKDIENTST VOOR DE KINDEREN.

VERGELEKEN MET WAT WE HEBBEN MEEGEMAAKT SINDS WE IN AMERIKA ZIJN AANGEKOMEN (*), LIJKT HET WEL OF WE IN EEN SPROOKJE ZIJN BELAND!

WE HEBBEN ALLEMAAL VEEL GELUK GEHAD DAT WE HIER WERK HEBBEN GEVONDEN!

ZO VOELDE IK HET OOK TIEN JAAR GELEDEN, TOEN MR. NEELEY ME UIT DE ERGSTE ARMOEDE WEGHAALDE EN ME DE KANS GAF HIER MIJN KOOKTALENT TE BEWIJZEN. IK BEN HEM ZO DANKBAAR!

IK BEN ZO BLIJ VOOR HET KIND DAT ZE EINDELIJK GOED TERECHT IS GEKOMEN. DE VREUGDE STRAALT VAN HAAR AF.

HIJ LIJKT ME EEN GOEDE MAN... VAAK WEL EEN BEETJE ZWIJGZAAM, GESLOTEN, MAAR...

NIET ZO RAAR NA WAT HEM VIJF JAAR GELEDEN IS OVERKOMEN... JE VROUW VERLIEZEN EN ALLEEN ACHTERBLIJVEN MET DRIE KINDEREN IS GEEN PRETJE!

*LEES VORIG VERHAAL: "EEN KOFFER VOL HOOP".

AFSCHUWELIJK TOCH!
GELUKKIG VOOR HEM ZIJN
HET LIEVE KINDEREN.

DAT ZAL
OOK WEL VOOR
EEN STUK AAN JOU
TE DANKEN ZIJN,
HÈ MARY!

ACH, KOM! NIET OVERDRIJVEN!
HET RIJTJE GOUVERNANTES DAT
HIER VERBLEEF, WAS OOK NIET
ONVERDIENSTELIJK.

VREEMD,
DAT ER NIET EÉN IS
GEBLEVEN?

JA, DAT VROEG
IK ME OOK AL AF. HEEFT
U DAAR ENIGE VERKLARING
VOOR, MARY?

EH, ACH, WELNEE, IK WEET
HET NIET. DE MEESTEN WAREN NOGAL
JONG EN MISSCHIEN NOG NIET IN STAAT
OM DIT ZWARE WERK LANG VOL TE HOUDEN.
VERANTWOORDELIJKHEID DRAGEN
IS NIET ALTIJD ZO EENVOUDIG...

EH, EN VAAK
KONDEN ZE HET
OOK NIET ZO GOED
VINDEN MET
MISS CLARINA
SERATT...

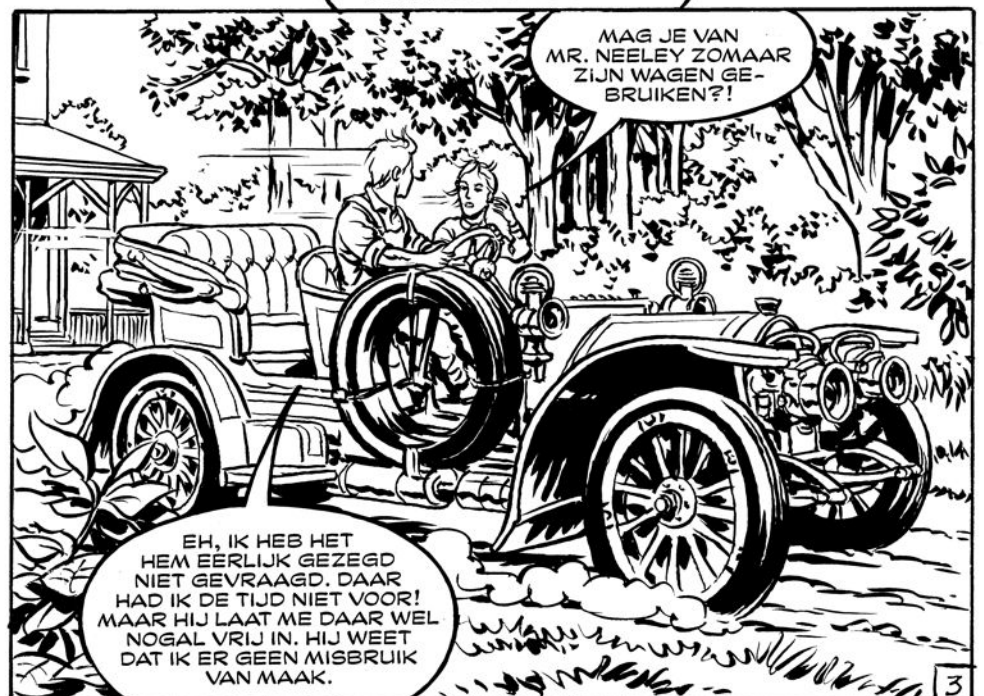

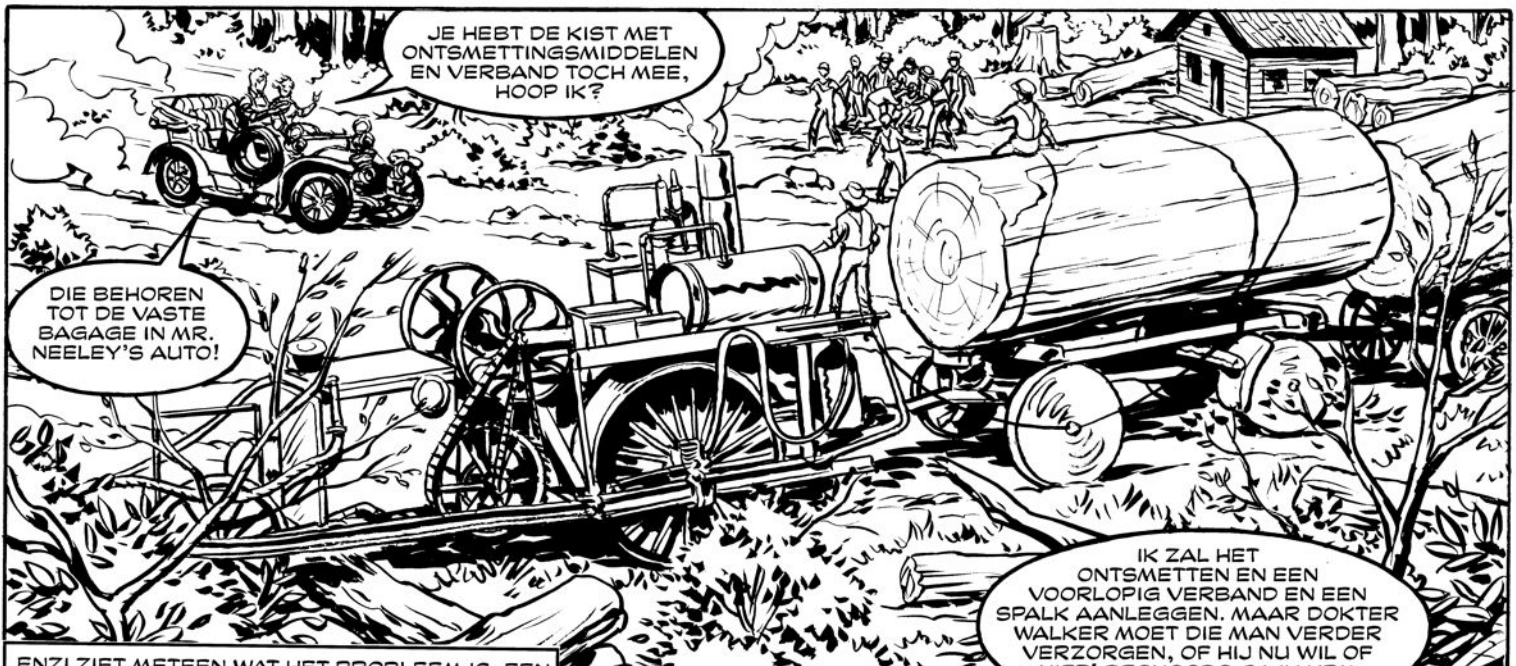
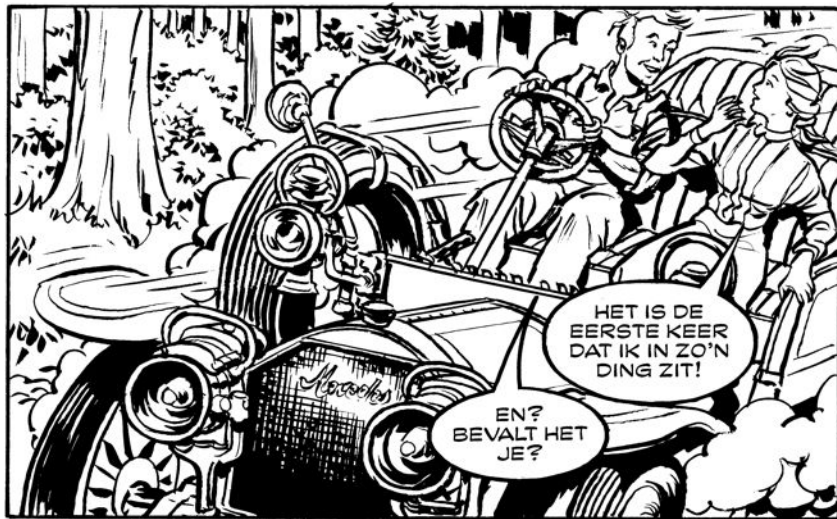
MISS SERATT? M... MAAR DAT IS TOCH
DE SECRETARESSSE VAN MR. NEELEY. WAT
HEEFT ZIJ TE MAKEN MET DE OPVOEDING
VAN ZIJN KINDEREN?

WEL, EH, MISS SERATT WAS AL SINDS HAAR JEUGD
BEVRIEND MET BERNICE RHODES, DE OVERLEDEN VROUW
VAN MR. NEELEY. ZE WERKT OOK AL VANAF HET BEGIN IN
HET BEDRIJF. TOEN MRS. NEELEY GESTORVEN WAS, HEEFT
ZE SAMEN MET DE GOUVERNANTES GEHOLPEN BIJ DE
OPVOEDING VAN DE KINDEREN...

ENZI! ENZI!

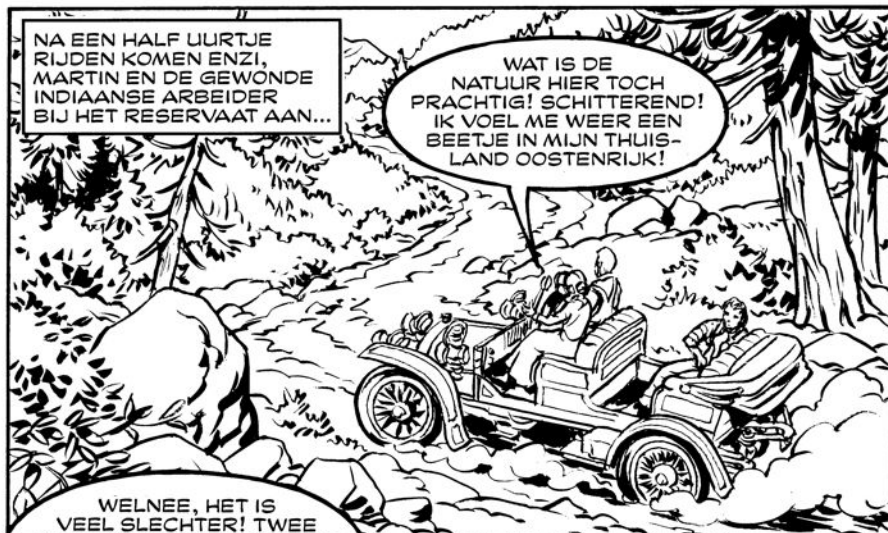

ENZI ZIET METEEN WAT HET PROBLEEM IS: EEN INDIAANSE ARBEIDER HEEFT EEN ZWARE BOVENARMBREUK MET OPEN WONDE...

ZE ZIJN ONS NATUURLIJK EXTRA GENEGEN OMDAT WE ZO GOED VOOR HUN RASGENOOT HEBBEN GEZORGD. DAT ZIJN ZE VAN VELE BLANKEN NIET GEWEND!

DOCH EVEN LATER WORDEN MARTIN EN ENZI GECONFRONTÉERD MET EEN ANDERE REALITEIT DIE MINDER FRAAI IS...

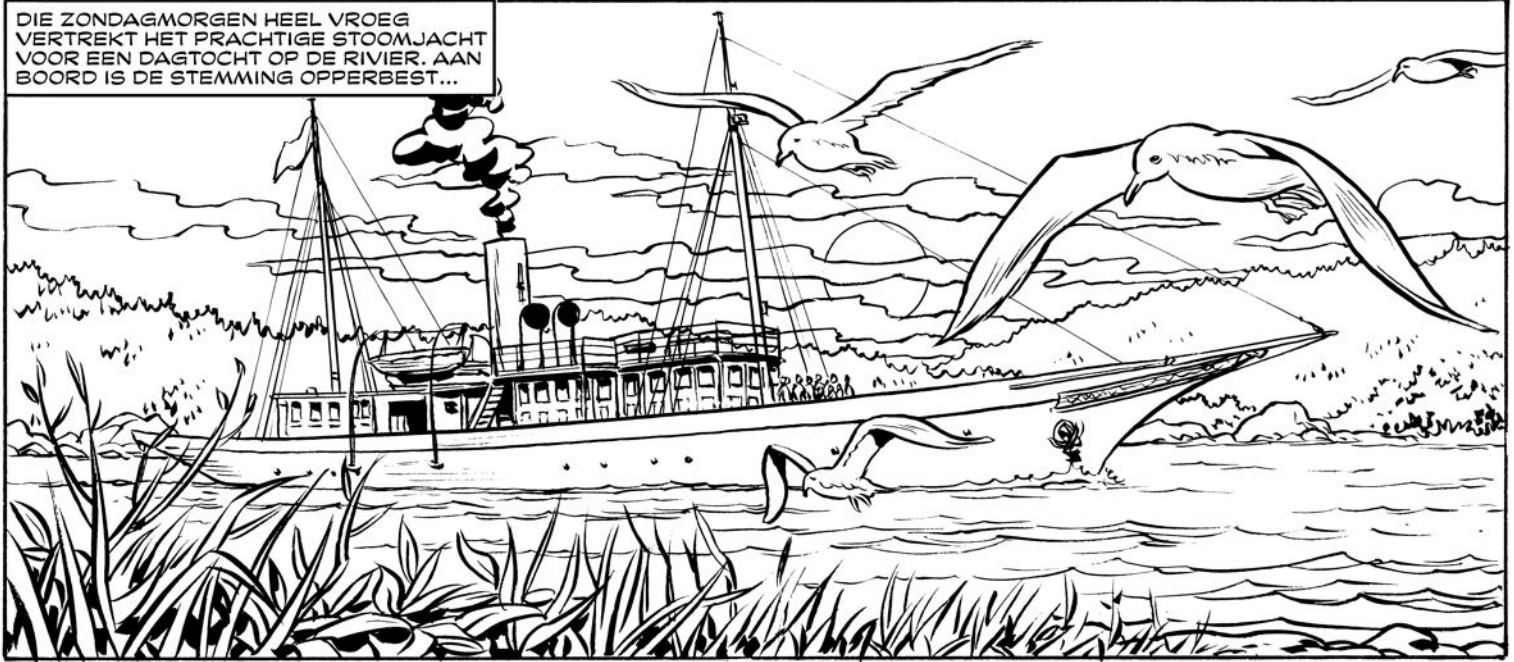
EVEN LATER VERTREKKEN ONZE VRIENDEN, NAGEWUIFD DOOR ENKELE ARME, DOCH DANKBARE MENSEN...

EEN PAAR WEKEN LATER IN HET KANTOOR VAN VERN NEELEY, DE EIGENAAR VAN HET GELIJKNAMIGE HOUTVERWERKINGSBEDRIJF...

DIE ZONDAGMORGEN HEEL VROEG
VERTREKT HET PRACHTIGE STOOMJACHT
VOOR EEN DAGTOCHT OP DE RIVIER. AAN
BOORD IS DE STEMMING OPPERBEST...

DE KINDEREN
ZIJN IN HUN
NOPJES.

TOCH FIJN DAT
MR. NEELEY ONS ALLE-
MAAL HEEFT UITGENODIGD.
HIJ MAAKT GEEN ENKEL
ONDSCHIED TUSSEN
ARM OF RIJK!

CLARINA LIJKT
MINDER GELUKKIG.
ZE ZIT ER MAAR SIP
BIJ TE KIJKEN.

IK VREES DAT
HET MET HAAR
KARAKTER TE
MAKEN HEEFT!

MR. NEELEY
VRAAGT OM BINNEN
TE KOMEN. HIJ BIEDT
ONS EEN DRANKJE
AAN!

O, ECHT! ALS
DAT GEEN FIJNE
MAN IS!

WEL, WEL,
MARGIT... COMPLI-
MENTJES MAKEN
OVER MR. NEELEY!
JE BENT TOCH NIET
VERLIEFD?!
HAHAHA!

BEN JE GEK, ENZI?
MAAR NEE, IK VIND
HET ALLEEN EEN
CHARMANTE
MAN!

AHA! NU IS HET
AL EEN CHARMANTE
MAN... OF BEDOEL JE
EEN LIEVE MAN?

KOM NOU, ENZI! NEE, ECHT NIET.
EN MOCHT HET ZO ZIJN, DAN IS ZOIETS
TOCH EEN VERLOREN ZAAK. WE BEHO-
REN TOT TOTAAL VERSCHILLENDE
WERELDEN, FINANCIEEL EN SOCIAAL.
DAT BRENGT ALLEEN MAAR PRO-
BLEMEN MET ZICH MEE.

DAT IS NIET ZO
ZEKER! JE ZOU NIET DE
EERSTE VROUW ZIJN DIE
GELUKKIG WORDT IN
ZO'N HUWELIJK!

KOM,
WAKKER WORDEN!
GENOEG GEDROOMD.
HET SPROOKJE IS UIT.
MR. NEELEY WACHT
OP ONS ALLE-
MAAL!

EVEN LATER IN DE
EET- EN SALONRUIMTE
VAN HET STOOMJACHT...

LIEVE MENSEN, OP DEZE
MOOIE DAG BIED IK U ALLEN MET
EEN DANKBAAR HART EEN GLAS AAN!
DANKBAAR, NIET ALLEEN OM WAT JULLIE
DAGELIJKS VOOR MIJN KINDEREN, MIJN
BEDRIJF EN MEZELF PRESTEREN, MAAR
OOK VOOR DE MANIER WAAROP
JULLIE HET DOEN!

U WEEET BESLIST ALLEN DAT HET
LEVEN ME NIET HEEFT GESPAARD. MAAR
NAAST DE GROTE VREUGDE DIE MIJN LIEVE
KINDEREN ME STEEDS OPNIEUW SCHENKEN, IS
HET DANKZIJ JULIE DAGELIJKSE TOEWIJDING
DAT IK ER STEEDS OPNIEUW IN SLAAG DE
MOEILIJKE MOMENTEN DOOR TE KOMEN!

STRAKS KUNNEN JULLIE
ALLEMAAL GENIETEN VAN DE
MAGISCHE KOOKKUNST VAN ONS ALLER
MARY, DIE WERD BIJGESTAAN DOOR DE
FIJNZINNIGE OOSTENRIJKSE ASSISTENTIE.
DOCH EERST KLINKEN WE OP ONS
ALLER GEZONDHEID!

EN ALS IEDEREEN VAN ZIJN
GLAS HEEFT GENIPT...

DAT "DRANKJE" NOEMT
MEN CHAMPAGNE...

MMMM,
DAT SMAAKT
HEERLIJK!

JA, EN
ZO LEKKER
FRIS!

WELK
DRANKJE IS
DIT EIGENLIJK,
MARY?

CHAMPAGNE!
MIJN GOD! DAT
HEB IK NOG NOOIT
GEDRONKEN!

IK DENK DAT JE
DAARMEE NIET DE
ENIGE BENT IN ONS
GEZELSCAP...

CHAMPAGNE, IS
DAT DIE DRANK DIE
DE MENSEN IN PARIJS
ALTIJD DRINKEN?

JA, ANGELIKA. DAT IS DIE
DRANK. MAAR ZOALS JE ZIET
DRINKT MEN DIE OOK WEL EENS
IN AMERIKA! HAHHA!

HAHAHAHA!

MARTIN, MARGIT, RUDOLF! VLUG! MAAK JULLIE ZAKDOEKEN NAT EN BIND ZE VOOR JULLIE MOND EN NEUS. VLUG!

VLUG, VLUG!

GEEN TIJD VOOR UITLEG, KOM NOU TOCH!

VLUG, VERWIJDER DE BUIS! WE MOETEN DE LUCHTSTROOM ZOVEEL MOGELIJK AFSNIJDEN.

EÉN MINUUT LATER...

DIE HEBBEN WE NIET EENS NODIG OM TE BLUSSEN...

GELUKKIG IS ER GENOEG WATER IN DE BUURT! MAAR WE HEBBEN MAAR EÉN EMMER.

WAT BEN JE EIGENLIJK VAN PLAN, ENZI?

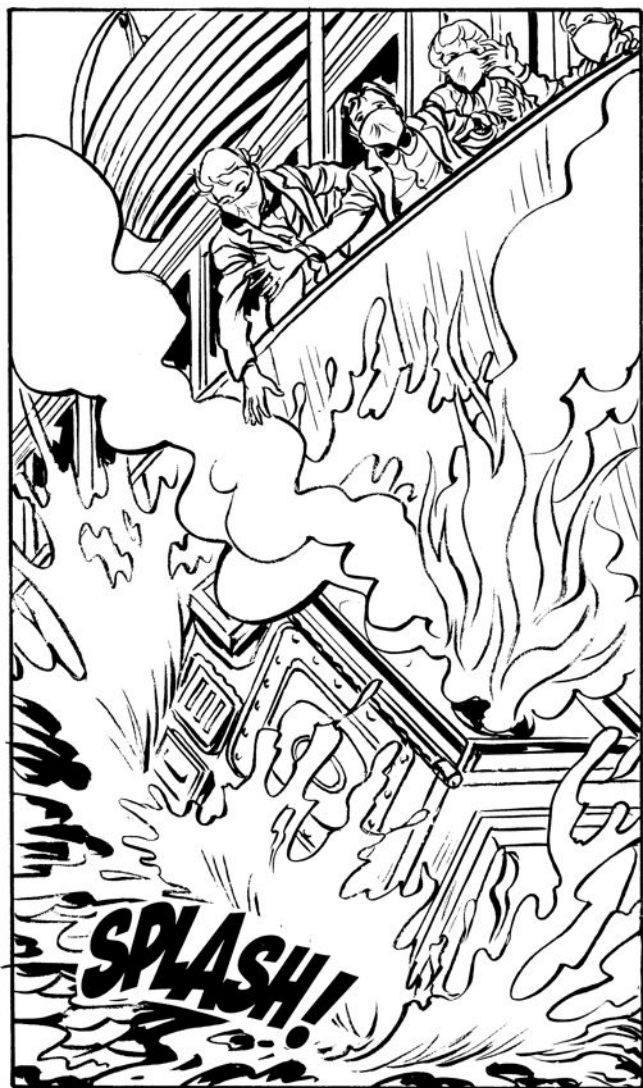

MARGIT, MARTIN EN RUDOLF SNAPPEN DE BEDOELING VAN ENZI...

ONDER DE VERBIJSTERDE BLIKKEN VAN IEDEREEN...

VERDER LOPEN TEGEN DE WINDRICHTING IN! VOLHOUDEN, NOG EVEN VOLHOUDEN!

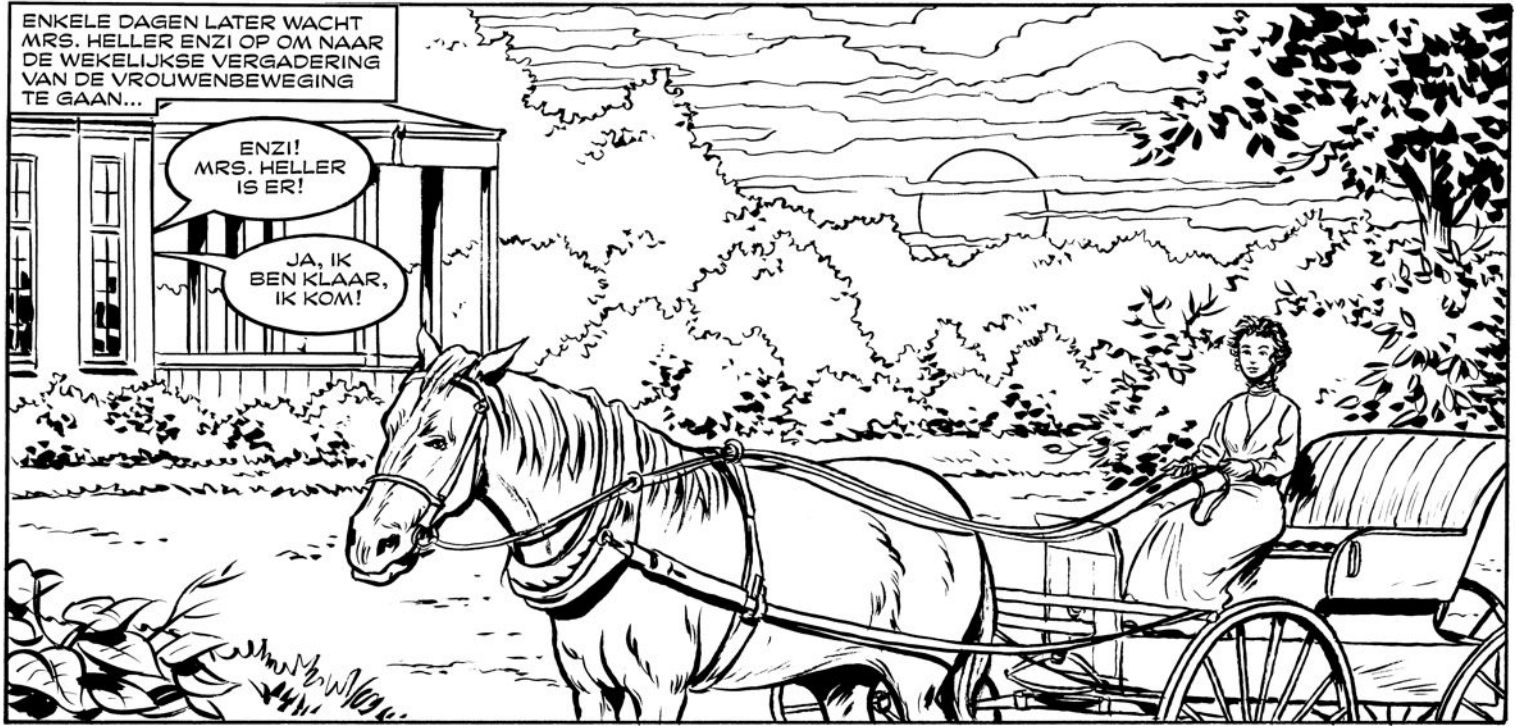
(*) SUFFRAGETTES: NAAM VOOR DE VROUWENBEWEGING DIE ZICH IN DIE TIJD INZETTE VOOR GELIJKWAARDIGE BURGERRECHTEN.

ENKELE DAGEN LATER WACHT
MRS. HELLER ENZI OP OM NAAR
DE WEKELIJKE VERGADERING
VAN DE VROUWENBEWEGING
TE GAAN...

ENZI!
MRS. HELLER
IS ER!

JA, IK
BEN KLAAR,
IK KOM!

EN ALS ENZI HET HUIS
HEEFT VERLATEN EN
NAAR DE WACHTENDE
KOETS LOOPT...

PSST! ENZI!

HË, JOHN?
WAAROM VERBERG
JIJ JE ZO?

SORRY VOOR
DIE GEHEIMZINNIGHEID.
MAAR IK KAN HET MIJ
NIET VEROORLOVEN
GEZIEN TE WORDEN.

WAT BEDOEL
JE?

IK MOET HET KORT
HOUDEN ENZI. EH... HOE
ZAL IK HET ZEGGEN EH...
HET IS NIET MAKKELIJK OM
HET JOU TE VERTELLEN.

IS ER IETS
GEBEURD, JOHN?
DURF JE HET NIET
TE ZEGGEN?

NOU EH... JE WEET DAT IK OP KANTOOR SAMENWERK MET CLARINA... EH... MISS SERATT EN DUS VANG IK WELEENS EEN GESPREK OP TUSSEN HAAR EN MR. NEELEY. EN IK MOET ZEGGEN DAT HET ER DE LAATSTE DAGEN NOGAL HEFTIG AAN TOE GAAT! EH... CLARINA DREIGT ZELFS MET ONTSLAG ALS MR. NEELEY U NIET WIL ONTSLAAN.

ONTSLAG! MAAR WAAROM? TOCH NIET NAAR AANLEIDING VAN DIE BRAND OP HET STOOMJACHT?!

IK VREES DAT DIT VOOR CLARINA ALLEEN HET IDEALE ARGUMENT IS OM TE EISEN WAT ZE AL LANG VERLANGDE.

MAAR IK HEB TOCH NERGENS SCHULD AAN. DIE BRAND IS SPONTAAN ONTSTAAN, IK WEET OOK NIET WAARDOOR!

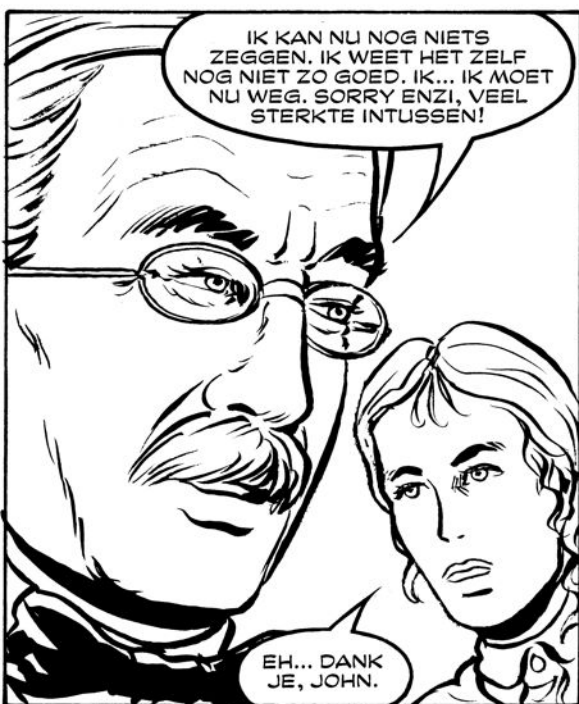
IK... IK WEET HET, ENZI. TROUWENS, MR. NEELEY WIL UW ONTSLAG NIET, MAAR DE JARENLANGE INTIEME VRIENDSCHAPSBAND MET CLARINA MAAKT HET HEM NATUURLIJK NIET MAKKELIJK!

IK... IK ZAL HET HEM NIET LANGER LASTIG MAKEN. IK NEEM ZELF WEL MIJN ONTSLAG.

NEE! NIET DOEN, ENZI! ECHT NIET DOEN! IK KAN U MISSCHIEN HELPEN... MISSCHIEN...

WAT BEDOELT U? ...ME HELPEN?

IK KAN NU NOG NIETS ZEGGEN. IK WEET HET ZELF NOG NIET ZO GOED. IK... IK MOET NU WEG. SORRY ENZI, VEEL STERKTE INTUSSEN!

EH... DANK JE, JOHN.

EVEN LATER VERTREKT ENZI MET MRS. HELLER...

BLIJ DAT JE ER BENT. IK DACHT AL DAT MEN JE VERGETEN WAS TE VERTELLEN DAT IK ER AL WAS!

EH... JA, NEEM ME NIET KWALIJK, MRS. HELLER, MAAR IK WAS NIET OP TIJD KLAAR.

GEEFT NIETS, HOOR!

MARTIN! DE SOEP IS KLAAR! KOM JE?

WAT DACHT JE, MARY? IK WIL JOUW GODDELIJKE SOEP VOOR GEEN GOUD MISSEN!

JE BENT ZO STIL, ENZI. IS ER IETS?

WELNEE, ALLEEN IK...

IK... SNIK... SNIK...!

WAT IS ER AAN DE HAND, ENZI? JE KUNT HET ONS GERUST VERTELLEN, HOOR. WAT HET OOK IS...

JA, SNIK... DAT WEET IK... IK...

EN NADAT ENZI HEEFT VERTELD WAT ZE VERNAM VAN JOHN SIMONS...

ZIJ MAG BLIJKBAAR NIEMAND VAN ONS! HERINNER JE JE WAT ZE DIE ZONDAG OP HET JACHT ZEI OVER "DIE OOSTENRIJKERS"? WE ZIJN BLIJKBAAR ALLEMAAL EEN DOORN IN HAAR OOG!

DAT IS TOCH NIET TE GELOVEN! WAAROM GAAT CLARINA ZO TEKEER TEGEN JOU?

LUISTER, VRIENDEN, IK DENK DAT IK VOOR EEN GROOT DEEL KAN VERKLAREN WAAROM MISS SERATT ZO REAGEERT.

???!!!

MISSCHIEEN MAG IK JULLIE DIT ALLEMAAL NIET VERTELLEN, MAAR IK VIND DAT U HET RECHT HEEFT HET TE WETEN. DAN ZAL MISCHIEEN EEN EN ANDER DUIDELIJK WORDEN. ZOALS U WELLICHT WEET, WAS MRS. NEELEY, BERNICE RHODES WAS HAAR NAAM, IN HAAR JEUGDJAREN DE BESTE VRIENDIN VAN CLARINA SERATT.

ZE KWAMEN BEIDE UIT PHILADELPHIA, WAAR ZE OOK SAMEN AFSTUDEERDEN. TIJDENS HUN STUDIEJAREN AAN DE UNIVERSITEIT, WERDEN ZE ECHTER OOK ALLEBEI VERLIEFD OP DEZELFDE KNAPE MAN: VERN NEELEY.

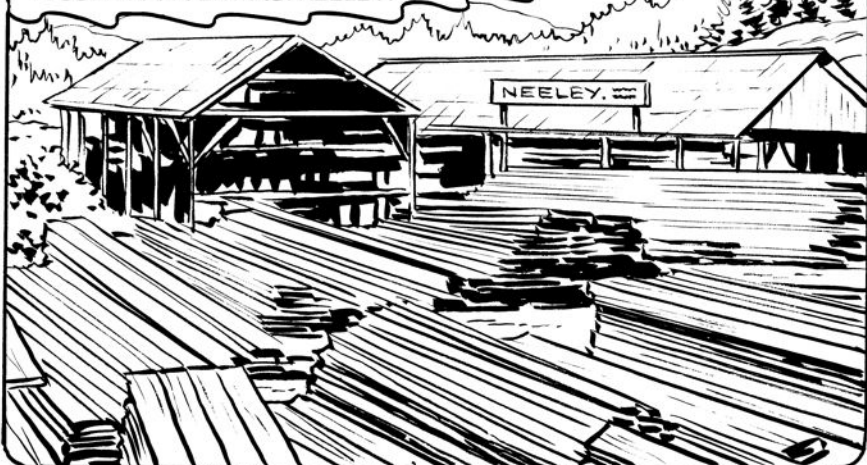
MAAR VERN KON NATUURLIJK MAAR MET EEN MEISJE TROUWEN... EN HET WERD BERNICE RHODES! CLARINA WAS ONTREDDERD, MAAR TOCH BLEVEN ZE VRIENDINNEN.

ZE BESLOTEN ZELFS, SAMEN MET NOG ENKELE VRIENDEN, OM NAAR HET VERRE WESTEN TE TREKKEN EN DAAR PROBEREN FORTUIN TE MAKEN.

MR. NEELEY IS DAAR AARDIG IN GESLAAGD: NA TWAALF JAAR IS ZIJN HOUTBEDRIJF EEN VAN DE GROOTSTE IN HEEL AMERIKA. CLARINA BLEEF ALTIJD WERKZAAM IN HET BEDRIJF EN DE VRIENDSCHAP BLEEK STAND TE HOUDEN TUSSEN HAAR EN MRS. NEELEY.

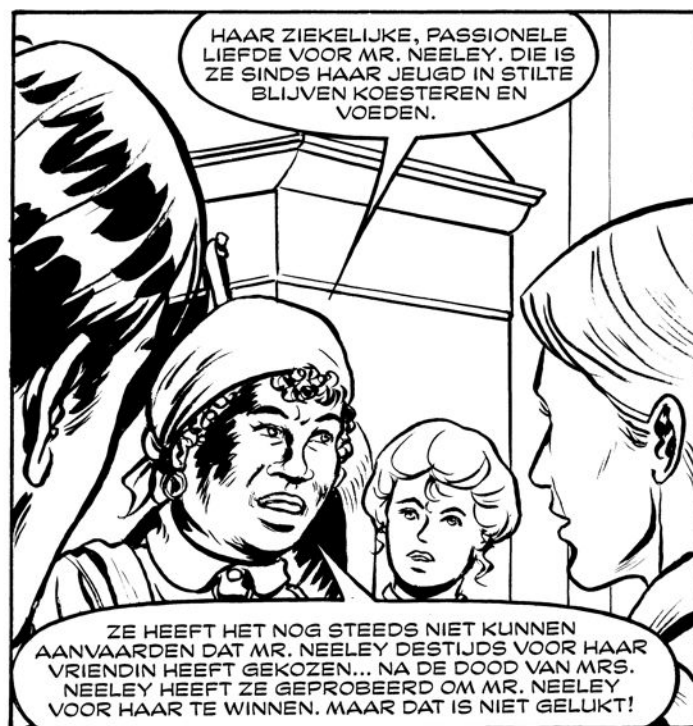

MAAR ZES JAAR GELEDEN SLOEG HET NOODLOT TOE! BERNICE, DIE EEN ZEER SPORTIEVE VROUW WAS, OVERLEED NA EEN VAL VAN HAAR PAARD. MR. NEELEY WAS ONTROOSTBAAR.

CLARINA EN IKZELF HEBBEN MR. NEELEY ZOVEEL MOGELIJK BIJGESTAAN IN DE OPVOEDING VAN ZIJN KINDEREN. DE GOVERNANTES DIE WERDEN AANGENOMEN HIELDEN HET ALLEMAAL NA EEN TIJDJE VOOR GEZIEN EN VERTROKKEN. CLARINA SLAAGDE ER TELKENS IN HEN OP EEN OF ANDERE MANIER HET LEVEN ONMOGELIJK TE MAKEN.

ENZI REAGEERT KALM,
MAAR VASTBESLOTEN...

ALS HET ECHT ZO IS, DAN KAN IK HIER
NIET LANGER BLIJVEN. IK WIL NIET DE OOR-
ZAAK ZIJN VAN DE SPANNINGEN IN EEN
JARENLANGE VRIENDSCHAPSBAND. IK
KIJK UIT NAAR EEN ANDERE BAAN
EN VERTREK!

ENZI NEE! DAT LOST TOCH NIETS OP! TROUWENS,
WAT GEBEURT ER DAN MET ONZE VRIENDSCHAP? WE
HADDEN TOCH BELOOFD DAT WE ZO LANG MOGELIJK
SAMEN ZOUDEN BLIJVEN!

JA, ZO IS HET
TOCH, ENZI? MOETEN
WIJ ONZE VRIENDSCHAP
VERBREKEN OM HET PRO-
BLEEM VAN IEMAND ANDERS
OP TE LOSSEN, ALS HET AL OP
TE LOSSEN IS... OF MISSCHIEN
KUNNEN WE DAN METEEN MET
Z'N ALLEN VERTREKKEN?

NEE, JULLIE MOGEN NIET
HET SLACHTOFFER WORDEN
VAN MIJN BESLUIT! VOLGENS
MIJ ZIJN ER MAAR TWEE GOE-
DE OPLOSSINGEN MOGELIJK:
OF IK VERTREK, OF CLARINA
AANVAARDT HET FEIT DAT MR.
NEELEY HAAR LIEFDE NOOIT
ZAL BEANTWOORDEN. EN IK
VREES DAT ZE DAT NIET
KAN. DUS MOET IK VER-
TREKKEN!

WAAROM GA JE ER
NIET MET MR. NEELEY
OVER PRATEN?

JA, DAT ZOU KUNNEN.
MAAR IK VREES DAT CLARINA
HAAR GEVOELEN TEGENOVER
MR. NEELEY ZAL ONTKENNEN. ZE
HOOPT, DENK IK, EIGENLIJK DAT
HIJ OOI ZELF DE REERSTE
STAP ZAL ZETTEN.

DUS EIGENLIJK IS
ZE BANG DAT MR. NEELEY
NEE ZAL ZEGGEN.

DUS, HET IS
HOPELOOS!

DE TIJD ZAL HET LEREN.
NEEM ALSJEBLIEFT GEEN OVER-
HAAST BESLUIT, ENZI. ALS IK U WAS
ZOU IK ER NOG EENS GOED OVER
NADENKEN. HET IS TE BELANGRIJK
VOOR JULLIE ALLEMAAL!

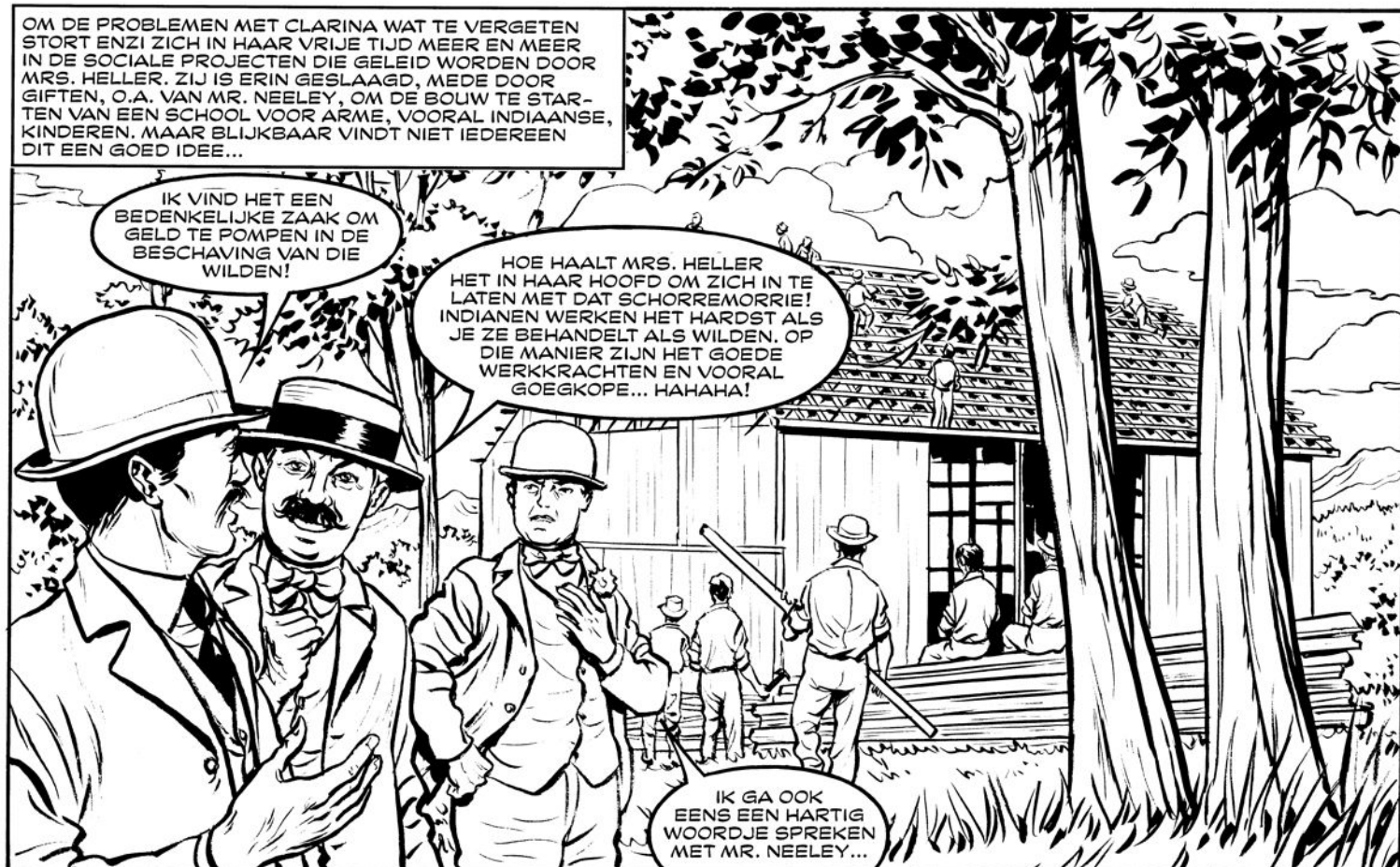

KOM, ETENSTIJD! IK HOOP DAT JULLIE
EETLUST NIET IS VERDWOENEN DOOR AL DIE
ELLENDEN. IK HEB NIET VOOR NIETS AL DAT
LEKKERS KLAARGEMAAKT!

HAHAHA
HAHA!

OM DE PROBLEMEN MET CLARINA WAT TE VERGETEN STORT ENZI ZICH IN HAAR VRIJE TIJD MEER EN MEER IN DE SOCIALE PROJECTEN DIE GELEID WORDEN DOOR MRS. HELLER. ZIJ IS ERIN GESLAAGD, MEDE DOOR GIFTEN, O.A. VAN MR. NEELEY, OM DE BOUW TE STARTEN VAN EEN SCHOOL VOOR ARME, VOORAL INDIANSE, KINDEREN. MAAR BLIJKBAAR VINDT NIET IEDEREEN DIT EEN GOED IDEE...

IK VIND HET EEN BEDENKELIJKE ZAAK OM GELD TE POMPEN IN DE BESCHAVING VAN DIE WILDEN!

HOE HAALT MRS. HELLER HET IN HAAR HOOFD OM ZICH IN TE LATEN MET DAT SCHORREMMORRIE! INDIANEN WERKEN HET HARDST ALS JE ZE BEHANDELT ALS WILDEN. OP DIE MANIER ZIJN HET GOEDE WERKKRACHTEN EN VOORAL GOEGKOPE... HAHAHA!

IK GA OOK EENS EEN HARTIG WOORDJE SPREKEN MET MR. NEELEY...

VERGEET NIET DAT IK ZIJN GROOTSTE KLANT BEN! HIJ LEVERT JAARLIJKS MEER HOUT AAN MIJN BOUWBEDRIJF DAN AAN AL ZIJN ANDERE KLANTEN SAMEN. EN WAT HIER GEBEURT, IS REGELRECHTE CONCURRENTIEVERVALSING. DAT PIK IK NIET, OOK AL NOEMT MEN DAT "SOCIALE HULPVERLENING" OF ZOIETS. HAHAHA!

IK HEB TROUWENS GEHOORD DAT ER BIJ HET HUISPERSONEEL VAN NEELEY EEN OOSTENRIJKSE JONGE VROUW IS, DIE ZICH FEL INZET VOOR DE ORGANISATIE VAN MRS. HELLER.

O JA? ZOZO... DIE KRIJGEN WE DAN OOK WEL KLEIN. WE MAKEN HAAR FLINK BANG, DAT ZAL HAAR LEREN! IK KEN DAT SOORT, MOED IS MEESTAL NIET HUN STERKSTE KANT! HAHAHA!

TWEE DAGEN LATER. ENZI EN MRS. HELLER KEREN TERUG VAN HET INDIANENRESERVAAT. MAAR...

ZE KOMEN ERAAN! HOU JE KLAAR!

EEN PAAR UUR LATER IN DE WONING VAN MR. NEELEY. ENZI EN MRS. HELLER KOMEN BIJ VAN HUN AVONTUUR...

GELUKKIG WAREN WE MAAR EEN UURTJE OP LOOP-AFSTAND VAN UW WONING, MR. NEELEY!

JULLIE HEBBEN UITEINDELIJK VEEL GELUK GEHAD DAT JULLIE ONGEDEERD UIT DE HANDEN VAN DIE SCHOFTEN ZIJN GEKOMEN!

HET WAS DUIDELIJK DE BEDOELING OM ONS BANG TE MAKEN, ZODAT WE ONZE WERKZAAMHEDEN IN HET RESERVAAT Zouden STAKEN.

JOAN! SCHAT! GODZIJDANK BEN JE ONGEDEERD!

DR. HELLER!

IK HEB GOED NIEUWS! ZE HEBBEN DE DADERS VAN DIE NARE OVERVAL AL OPGEPAKT!

WAT? NU AL? DAT IS HEËL SNEL!

WIE... WIE IS HET?

HET BLIJKEN TWEE BLANKE BOUWVAKKERS TE ZIJN EN...

BOUWVAKKERS? HOE WETEN ZE DAT?

DAT WOU IK NET VERTELLEN: JE ZULT JE OREN NIET GELOVEN. HET IS MERKWAARDIG HOE HET TOEVAL ZIJN VERLOOP KENT! LUISTER...

HET WAS BIJNA DONKER TOEN DRIE MANNEN BIJ ME AANKLOPTEN. EËN ERVAN HAD EEN SCHOTWOND. HET HAD TE MAKEN MET EEN SCHIETOEFENING ZEIDEN ZE, MAAR IK VERTROUWDE HET ZAAKJE NIET. MIJN ASSISTENT HAD EEN VAN DE MANNEN HERKEND. IK BEN NAAR DE POLITIE GEGAAN EN DE MANNEN HEBBEN METEEN ALLES OPGEBIECHT. ZO HOORDE IK WAT ER ALLEMAAL WAS GEBEURD!

EN WEET U, MR. NEELEY, WIE DE OPDRACHTGEVER IS VAN DE OVERVAL OP JOAN EN ENZI? DAT GELOOFT U NOOIT! ...FRANK SCHREIDER!

SCHREIDER? M... MAAR DAT IS MIJN GROOTSTE KLANT. IS HET ZEKER DAT HIJ HET WAS?

HEEL ZEKER, HIJ HEEFT TROUWENS OOK AL BEKEND!

MAAR WAAROM? DIE KEREL IS STEENRIJK. HIJ LAAT JAARLIJKS HONDERDEN WONINGEN BOUWEN! WAT KAN IN HEMELNAAM ZIJN MOTIVATIE ZIJN VOOR ZO'N BRUTALE OVERVAL?

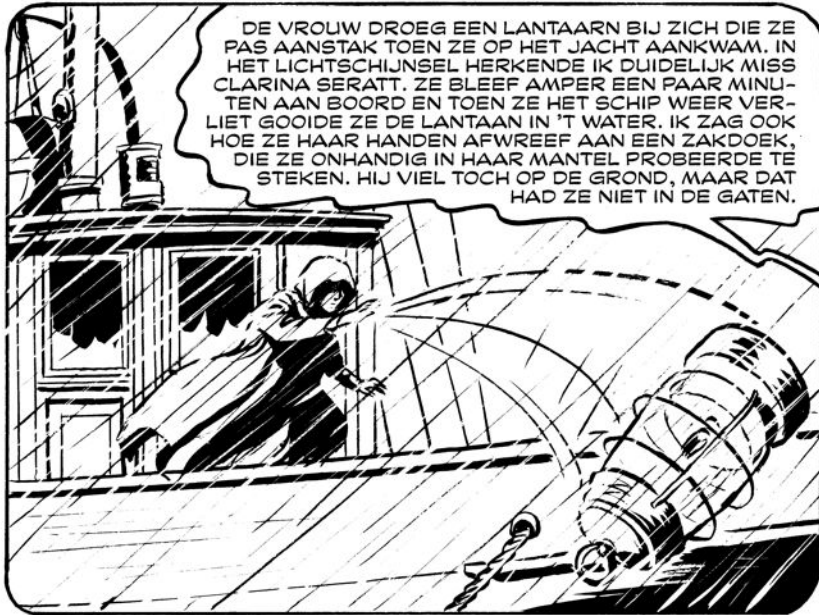
TWEE DAGEN LATER VERTREKT MR. NEELEY VOOR EEN ZAKELIJKE AFSpraak. MARTIN IS ZIJN TROUWE CHAUFFEUR...

MAAR ALS DE WAGEN EEN PAAR HONDERD METER VERDER IS GEREDEN...

DE VROUW DROEG EEN LANTAARN BIJ ZICH DIE ZE PAS AANSTAK TOEN ZE OP HET JACHT AANKWAM. IN HET LICHTSCHIJNSEL HERKENDE IK DUIDELIJK MISS CLARINA SERATT. ZE BLEEF AMPER EEN PAAR MINUTEN AAN BOORD EN TOEN ZE HET SCHIP WEER VERLIET GOOIDE ZE DE LANTAARN IN 'T WATER. IK ZAG OOK HOE ZE HAAR HANDEN AFWREEF AAN EEN ZAKDOEK, DIE ZE ONHANDIG IN HAAR MANTEL PROBEERDE TE STEKEN. HIJ VIEL TOCH OP DE GROND, MAAR DAT HAD ZE NIET IN DE GATEN.

IK KON HEM TOEN NIET VINDEN, MAAR TWEE DAGEN GELEDEN HAD IK MEER GELUK. DE ZAKDOEK LAG ACHTER WAT STRUIKEN EN HIJ ROOK NOG NAAR PETROLEUM!

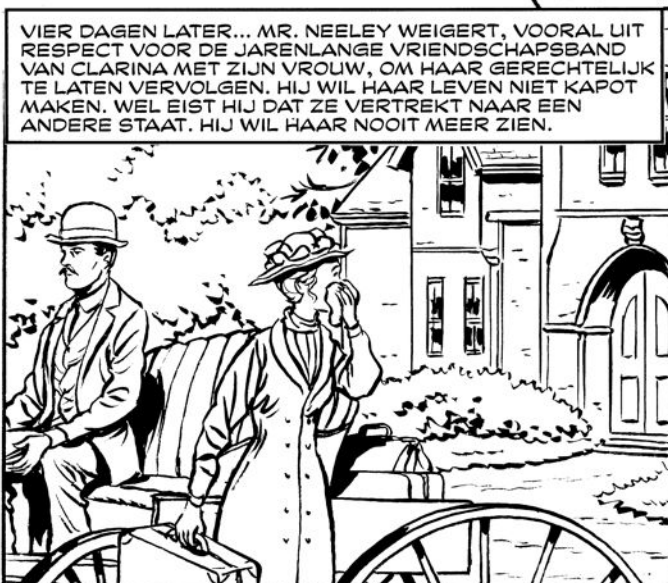
CLARINA SERATT! NIET TE GELOVEN! WAAROM?

EH... OMDAT ZE, EH, VAN U HOUDT, MR. NEELEY...

VAN ME HOUDEN? IK VREES, ENZI, DAT CLARINA NIET VOLDOENDE VAN ZICHZELF HOUDT EN DAAROM NIET IN STAAT IS WARE LIEFDE AAN TE VOELEN. EIGENLIJK IS ZE TE BEKLAGEN EN ZOU ZE GEHOLPEN MOETEN WORDEN. MAAR DAT IS MIJN TAAK NIET, DAT KAN IK OOK NIET!

CLARINA BEKENT ALLES AAN MR. NEELEY: ZE HAD IN HET KEUKENFORNUIS VAN HET STOOMJACHT EEN HALF BLIK MET PETROLEUM ACHTERGELATEN UIT HAAR LANTAARN. ALLES WAS ZORGVULDIG GECAMOUFLEERD MET EEN DOEKJE WAAR BOVEN EEN BEETJE PAPIER EN SPROKKELHOUT WAS AANGEBRACHT. HET ZAG ER HEEL ONSCHULDIG UIT, ZO KLAAR OM AAN TE STEKEN. ZE WIST DAT ENZI THUIS IN DE KEUKEN ALTIJD HET FORNUIS AANSTAK EN REKENDE EROP DAT DE BRAND ENZI EINDELIJK EEN SLECHTE NAAM ZOU BEZORGEN BIJ MR. NEELEY...

VIER DAGEN LATER... MR. NEELEY WEIGERT, VOORAL UIT RESPECT VOOR DE JARENLANGE VRIENDSCHAPSBAND VAN CLARINA MET ZIJN VROUW, OM HAAR GERECHTELIJK TE LATEN VERVOLGEN. HIJ WIL HAAR LEVEN NIET KAPOT MAKEN. WEL EIST HIJ DAT ZE VERTREKT NAAR EEN ANDERE STAAT. HIJ WIL HAAR NOOIT MEER ZIEN.

VEEL GELUK, CLARINA! JE ZAL HET NODIG HEBBEN...

ENZI

3. San Francisco

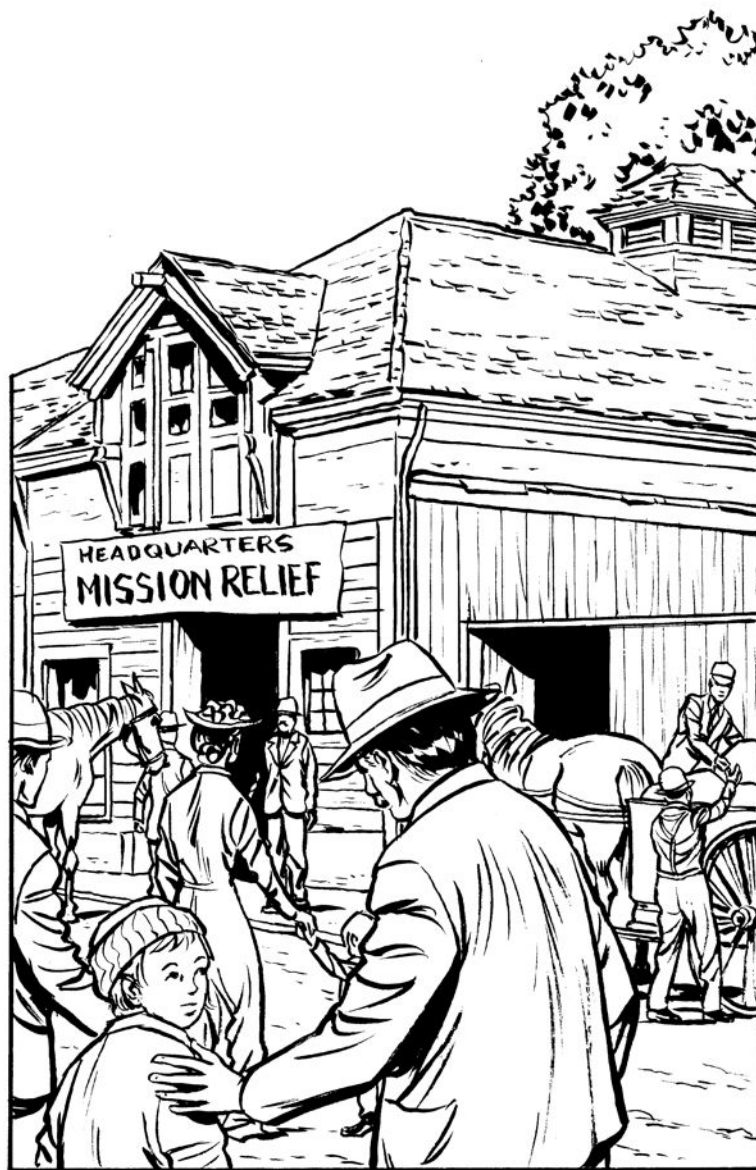
Gilbert Declercq

Gilbert Declercq

ENZI

3. San Francisco

BONTE

STAAT OREGON, USA. HET IS HET JAAR 1906. IN DE KEUKEN, TEN HUIZE VAN MR. NEELEY, ZIJN DE VRIENDEN ENZI, MARTIN, MARGIT, MARY EN URSULA IN GESPREK...

ER IS POST VOOR JOU, ENZI!

VOOR MIJ? DAT KAN TOCH NIET!

HEE, DE BRIEF KOMT UIT SAN FRANCISCO!

DAT ZAL VAN EEN AANBITDER ZIJN! HAHAHA!

O, JA! DAT WAS IK HELEMAAL VERGETEN!

EH, JE MAAKT ONS NIEUWSGIERIG, HOOR ENZI! MOGEN WE WETEN WAAR U HET OVER HEEFT?

EH... MAAR NATUURLIJK! IK HEB GESOLLICITEERD NAAR EEN BAAN ALS VERTAALSTER IN SAN FRANCISCO. HET IS DE BEDOELING DAT IK DUITSTALIGE EMIGRANTEN ZOU BIJSTAAAN DIE ZICH DAAR PROBEREN TE VESTIGEN. EN BLIJKBAAR BEN IK AANGENOMEN, IN IEDER GEVAL VOOR EEN PROEFPERIODE.

WANNEER MOET JE BEGINNEN?

OVER ONGEVEER DRIE WEKEN MOET IK ME DAAR AANMELDEN.

GA JE HET DOEN?

EH, JA, IK DENK HET WEL! HET LIJKT ME EEN INTERESSANTE JOB, GOED BETAALD EN MISSCHIEN BIEDT HET OOK ANDERE MOGELIJKHEDEN VOOR MIJN TOEKOMST. BOVENDIEN KAN IK MIJN LANDGENOTEN DIE HET LAND BINNENKOMEN, EEN HANDJE HELPEN!

WAT HEEFT ZE TOCH EEN GOED HART!

BRAVO ENZI, GOED ZO!

EEN PAAR WEKEN LATER...

EN INDERDAAD...

EVEN LATER OP HET STATION...

DE MENSEN VAN DE KRANT ZOULDEN ONS HIER OPWACHTEN.

HOE VINDEN WE DIE TERUG TUSSEN AL DIE MENSEN?

DE AFSPRAAK IS: DRIE MANNEN MET EEN KRANT ONDER DE ARM. DAT ZAL WEL OPVALLEN, HË!

TWEE UUR LATER VINDEN WE HET DRIETAL TERUG IN HUN VOORLOPIGE VERBLIJFPLAATS: EEN HOTELLETJE AAN DE RAND VAN DE STAD...

WANNEER NEEM JIJ CONTACT OP MET JE WERKGEVER, ENZI?

IK MOET HEN MORGEN, 18 APRIL, TELEFONEREN. DAN REGELEN WE WEL EEN AFSPRAAK.

WEET U DAT IK NOG NOOIT ZELF HEB GETELEFONEERD!

ZOALS JE ZEGT. KIJK, DAAR!

MARTIN EN MARGIT MAKEN KENNIS MET HUN TOEKOMSTIGE WERKGEVERS...

GOEDE REIS GEHAD?

JA, HOOR. DANK U WEL.

IK OOK NIET, MARGIT. HET ZAL MORGEN DE EERSTE KEER ZIJN.

HET IS KINDERSPEL. IK HEB AF EN TOE 'NS MOETEN BELLEN, THUIS BIJ MR. NEELEY. MAAKT NIETS UIT!

WEET JE, IK HEB REUZE-HONGER.

IK OOK EIGENLIJK.

GOED, DAN ZIJN WE MET Z'N DRIEËN. KOMOP! WE GAAN UIT ETEN. IK TRAKTEER!

IK GA AKKOORD... OP VOORWAARDE DAT IK EEN FLES WIJN MAG TRAKTEREN.

EH... GEEN BEZWAAR... WAT DACHT JE?

EËN FLES, HË BROER.

HET IS NOG HÉÉL VROEG, WANNEER MARTIN, ENZI EN MARGIT HUN HOTELETJE VERLATEN. HET IS VANDAAG VOOR ALLE DRIE DE EERSTE WERKDAG BIJ HUN NIEUWE WERKGEVERS...

ZOALS JE WEET, ENZI, KUN JE STRAKS BIJ DE REDACTIE VAN ONZE KRANT TELEFONEREN. IK HEB DAT GEREGLD MET DE HOOFD-REDACTEUR.

HEE, WAT WAS DAT, DE GROND TRILT ONDER ONZE VOETEN! VOEL JIJ DAT OOK?

DANK U MARTIN, IK BEN ECHT BENIEUWD NAAR MIJN NIEUWE WERK-
KRING. IK HEB VERNOMEN...

EH... JA..!

IK OOK... IK...
IK VREES DAT HET EEN
AARDBEVING IS!

HET WORDT ONZE VRIENDEN SNEL
DUIDELIJK DAT ZE MIDDEN IN EEN
VERSCHRIKKELIJKE AARDBEVING
ZITTEN. ZO GOED ALS HET KAN,
PROBEREN ZE OP DE ONSTABIELE
GROND TE LOPEN...

JE HEBT GELIJK,
ENZI! LOPEN!

BLIJF
ZOVEEL MOGELIJK
WEG VAN DE GE-
BOUWEN! MARGIT,
VLUGGER!

BROEENNN!

IK, IK
KAN NIET
MEER!

VOLHOUDEN,
MARGIT.
VOLHOUDEN!

NA BIJNA EEN UUR, ALS DE MEESTE STOFWOLKEN ZIJN VERDWEENEN...

O, KIJK, GINDS!
ER IS BRAND UIT-
GEBROKEN.

JE HEBT
GELIJK, ENZI
EN HET IS EEN
ENORME
BRAND.

OOK DAT
NOG! WE... WE
ZIJN VERLOREN.
SNIK.

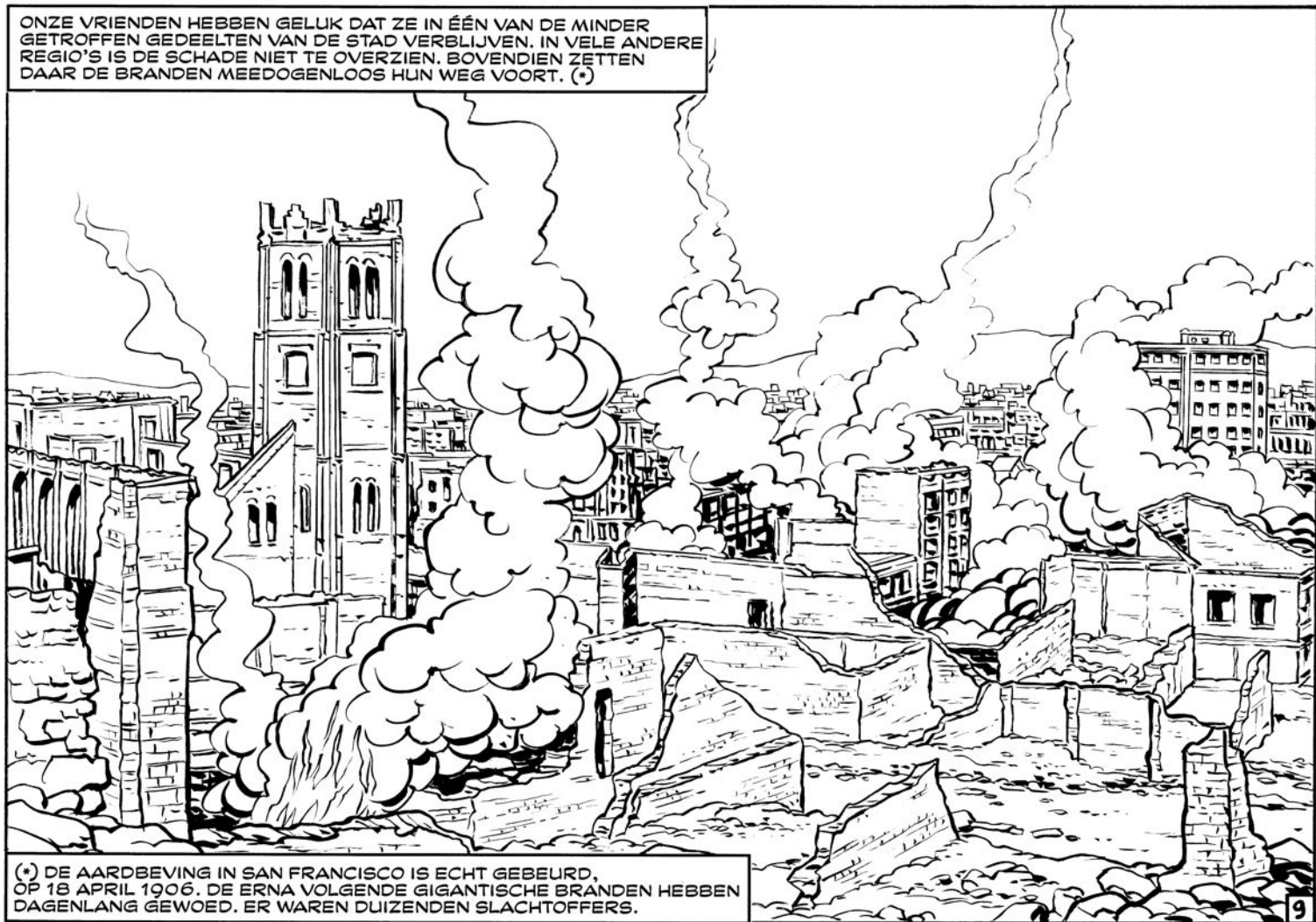

MAAR NEE, ZUS,
DE WIND WAAIT UIT
DE ANDERE RICHTING.
BOVENDIEN IS DE BRAND-
HAARD RUIM EEN MIJL
HIER VANDAAN.

MARTIN
HEEFT GELIJK,
MARGIT. WEES
MAAR NIET
BANG.

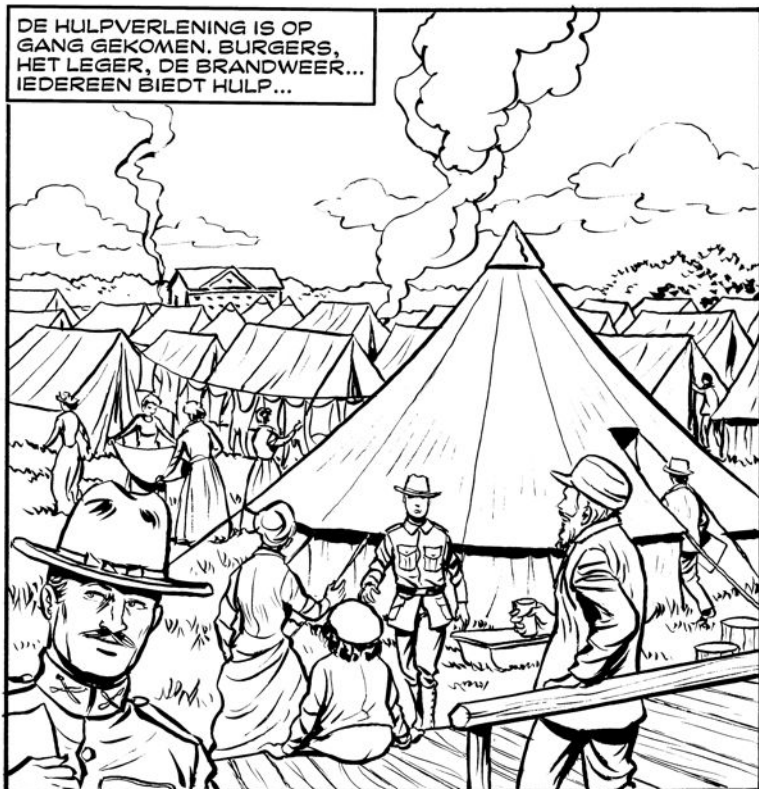

ONZE VRIENDEN HEBBEN GELUK DAT ZE IN ÉÉN VAN DE MINDER GETROFFEN GEDEELTEN VAN DE STAD VERBLIJVEN. IN VELE ANDERE REGIO'S IS DE SCHADE NIET TE OVERZIEN. BOVENDIEN ZETTEN DAAR DE BRANDEN MEEDOGENLOOS HUN WEG VOORT. (*)

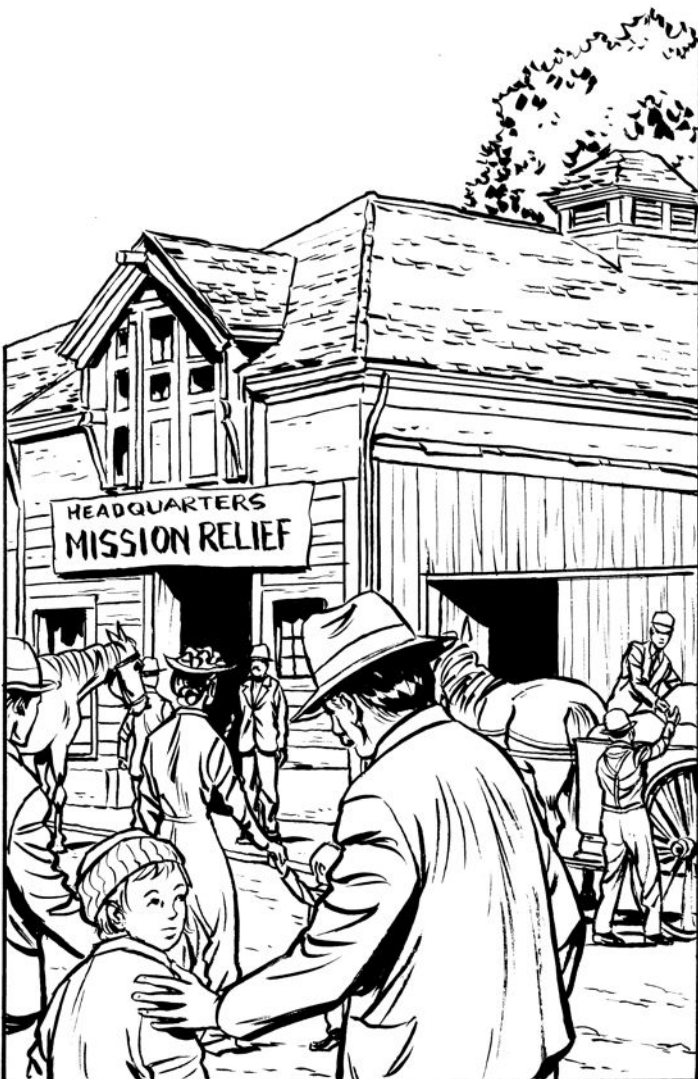
(*) DE AARDBEVING IN SAN FRANCISCO IS ECHT GEBEURD, OP 18 APRIL 1906. DE ERNA VOLGENDE GIGANTISCHE BRANDEN HEBBEN DAGENLANG GEWOED. ER WAREN DUIZENDEN SLACHTOFFERS.

DE HULPVERLENING IS OP
GANG GEKOMEN. BURGERS,
HET LEGER, DE BRANDWEER...
IEDEREEN BIEDT HULP...

OOK ONZE VRIENDEN,
DIE AL WAT BEKOMEN
ZIJN VAN DE EMOTIES,
BIEDEN HUN DIENSTEN
AAN.

GOED DAT JULLIE DUTS
SPREKEN. DAT MAAKT HET
ONS HEEL WAT MAKKELIJK-
KER OM MET SOMMIGE
SLACHTOFFERS TE
KUNNEN PRATEN.

WILLEN JULLIE GINDS
EEN HANDJE HELPEN BIJ
HET VERDELEN VAN DE
HULPGOEDEREN?
WE KOMEN DAAR
ECHT HANDEN
TE KORT.

NATUURLIJK!

IK BLIJF ME HIER WEL
VERDER NUTTIG MAKEN.
WE ZIEN ELKAAR STRAKS
WEER TERUG OP DEZE PLEK.

WAT EEN ELLENDE!
WIE HAD DAT GEDACHT
TOEN WE HIER AAN-
KWAMEN?

JA, ALLES
LEEK ZO VOOR-
SPOEDIG TE
VERLOPEN... EN
NU DIT...

WE LEVEN NOG,
MARGIT! DAARVOOR
MOETEN WE DANK-
BAAR ZIJN!

JE HEBT GELIJK, ENZI. WE
MOGEN BLIJ ZIJN DAT WE NOG
KUNNEN HELPEN EN NIET TOT
DE SLACHTOFFERS
BEHOREN!

EVEN LATER KOMT EEN MILITAIR DE HULP
INROEPEN VAN EEN VAN DE VROUWEN...

AH! JULLIE KOMEN EEN HANDJE
HELPEN. GOED ZO! KIJK, WE MOETEN
ZOVEEL MOGELIJK DEKENS HIER AF-
LADEN. STRAKS WORDT HIER EEN
NIEUW TENTENKAMP OPGEZET.

BEGREPEN!
WE GAAN METEEN
AAN DE SLAG.

WIL IEMAND VAN JULLIE DEZE
NOTA BRENGEN NAAR EEN OFFICIER
VAN DE EENHEID DIE HIER EEN STRAAT
VERDER AAN HET WERK IS? IK HEB
HIER AL MIJN MANSCHAPPEN NODIG
VOOR HET ZWARE WERK.

IK GA WEL!

HET IS AL AVOND ALS ENZI TERUGKOMT...

ALLES LIJKT ZO ONWEZENLIJK. DIE VERLATEN, TROOSTELOZE RUÏNES... VANOCHTEND WAS DIT NOG EEN BRUISENDE STRAAT...

MAAR PLOTS WORDT ENZI'S AANDACHT DOOR IETS ONGEWOONS GETROKKEN...

HEE, WAT IS DAT DAARGINDS? DAT IS VREEMD!

WAT SPOKEN DIE MANNEN DAAR UIT? ER IS HIER ANDERS GEEN LEVENDE ZIEL TE BEKENNEN. EN WAAROM ZIT-TEN ZE ZO?

ENZI WORDT HEEL NIEUWSGIERIG...

IK WEET ZEKER DAT ZIJ IETS IN HUN SCHILD VOEREN WAT NIET PLUIS IS.

ALS ENZI DICHTBIJ GENOEG IS ZIET ZE DAT DE DRIE MANNEN DE BRAND-KASTEN UIT EEN VERNIELD BANK-GEBOUW PROBEREN TE OPENEN...

ZIE JE WEL, IK WIST HET! HET ZIJN PLUNDERAARS!

ALS ENZI MERKT DAT HET DE DRIE KERELS ZIJN DIE HAAR, MARGIT EN MARTIN BELAAGDEN OP HET PERRON BIJ DE HEENREIS, KAN ZE EEN KREET VAN ONTZETTING NIET ONDERDRUKKEN...

O!

GOED ZO!
TOM, JOHN, CASPAR...
FOUILLEER DIE
KERELS!

DE BANDIETEN ZIJN ONTWAPEND EN
DE POLITIE MAAKT AANSTALTEN OM
HEN IN DE BOEIEN TE SLAAN...

MAAR KIJK 'S AAN, DAT
ZIJN DIE LUI DIE WE OP
'T PERRON ZIJN TEGEN-
GEKOMEN!

EN DAN IS DAT DIE
BLONDE WAAR IK GISTEREN
NAAR HEB GESCHOTEN! IK HAD
HAAR NIET HERKEND, DUS ZIJ
HEEFT ONS VERRADEN!

HET SPELLETJE
IS UIT!

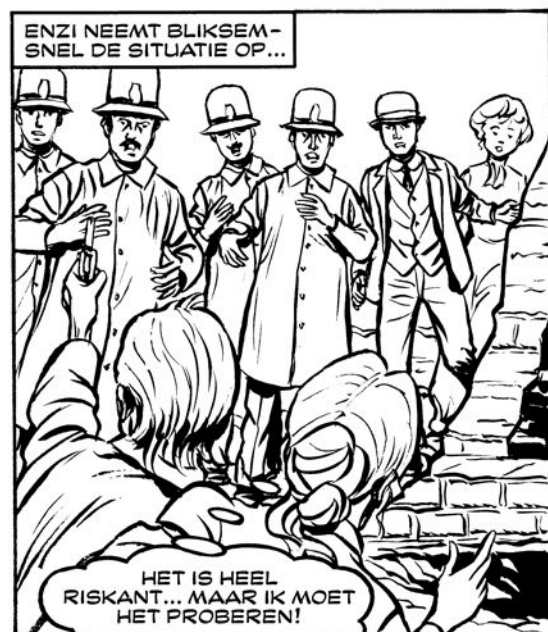
DAT DACHT JE
MAAR!!

??!

NEE!
NEE!

ZO KRENG, IK
HEB JE TE PAKKEN!
EN JULLIE! WAPENS
NEER!

ENZI NEEMT BLIKSEM-
SNEL DE SITUATIE OP...

HET IS HEEL
RISKANT... MAAR IK MOET
HET PROBEREN!

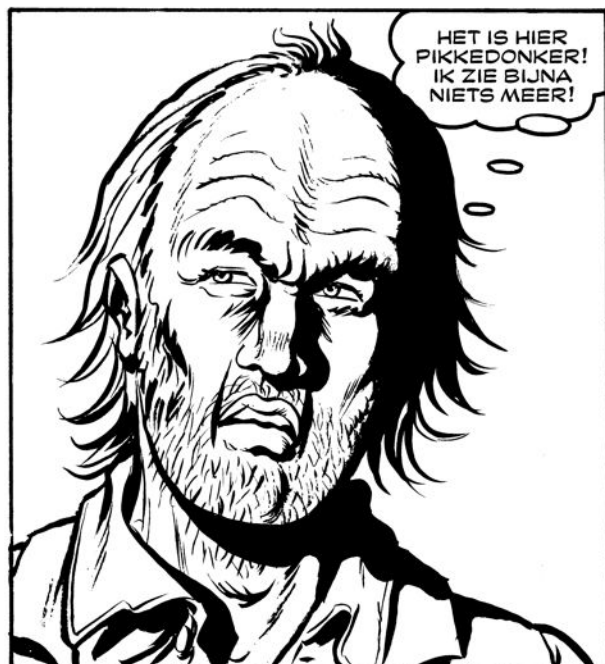

PLOTS REAGEERT ENZI...

MPFF!

VOOR IEMAND KAN REA-
GEREN, VERDWIJNT ENZI
IN EEN DONKERE PUT...

NA ENKELE DAGEN, WANNEER OOK DE VERWOESTENDE BRAND ONDER CONTROLE IS, PROBEERT MEN MOEIZAAM HET NORMALE LEVEN TE HERVATTEN. DE SCHADE IS NIET TE OVERZIEN...

OOK DE KRANTEN VERSCHIJNEN OPNIEUW. MARTIN IS OP SLAG EEN BEROEMDE PERS-FOTOGRAAF GEWORDEN. EN ENZ EN MARGIT DELEN IN DIE ROEM.

NOU, ENZI! JE BENT EEN ECHTE
STER GEWORDEN. ALLE KRANTEN
BRENGEN EEN VERSLAG VAN JE
HELDHAFTIG GEDRAG!

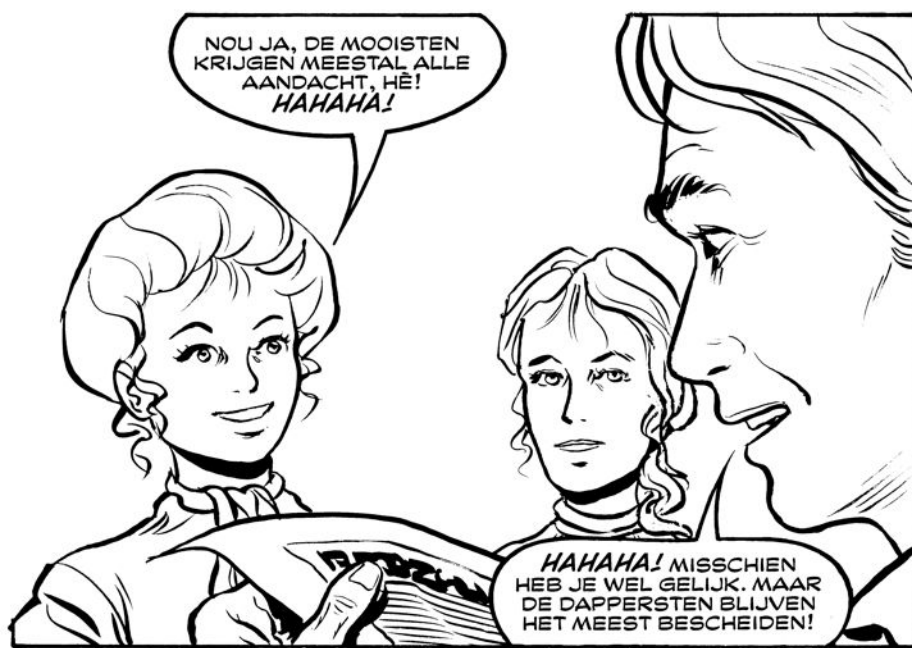
WIE STAAT ER
IN ALLE KRANTEN,
MÉT FOTO? **ENZI
BERGER!**

MAAR U
EN MARGIT
TOCH OOK!

JA, ALLEEN OP
EEN GROEPSFOTO.
HEEL KLEIN EN
BIJNA ONHERKEN-
BAAR!

OOK DE BAZEN VAN DE KRANT WAARVOOR MARTIN EN ZIJN ZUS WERKEN, ZIJN TROTS EN OPGETOGEN...

DE VRIENDEN VAN ONZE DRIE HELDEN,
DIE NOG ALTIJD TEN HUIZE NEELEY
VERTOEVEN, LEZEN OOK DE KRANT...

DAT ZIJN
ZE OOK!

IK WOU DAT
IK ZE EEN ZOEN
KON GEVEN!

ZIE JE WEL!
ZIJ ZIJN HET ÉCHT,
HOOR!

FANTASTISCH!
ZE WORDEN GEEËRD ALS
WARE HELDEN.

MISSCHIEEN ZAL DAT
WEL KUNNEN... WEET JE,
IK DENK ER SERIEUS OVER
NA OM SAMEN OOK NAAR
SAN FRANCISCO TE
VERTREKKEN!

NU? MET DIE
AARDBEVING?

DIE AARDBEVING IS
VOORGOED VOORBIJ! NU ZAL ER
DAAR VEEL WERK ZIJN VOOR
DE WEDEROPBOUW.

RUDOLF HEEFT
GELIJK. ALS JULLIE
DE STAP WILLEN ZET-
TEN, MOET HET NU
GEBEUREN!

MISSCHIEEN
IS HET NIET ZO'N
SLECHT IDEE?!

MAMA! DAN
ZIEN WE ENZI,
MARTIN EN MARGIT
ÉCHT TERUG!

IK... IK BEN DUIDELIJK
IN DE MINDERHEID... EN IN
EEN DEMOCRATIE BESLIST
DE MEERDERHEID...

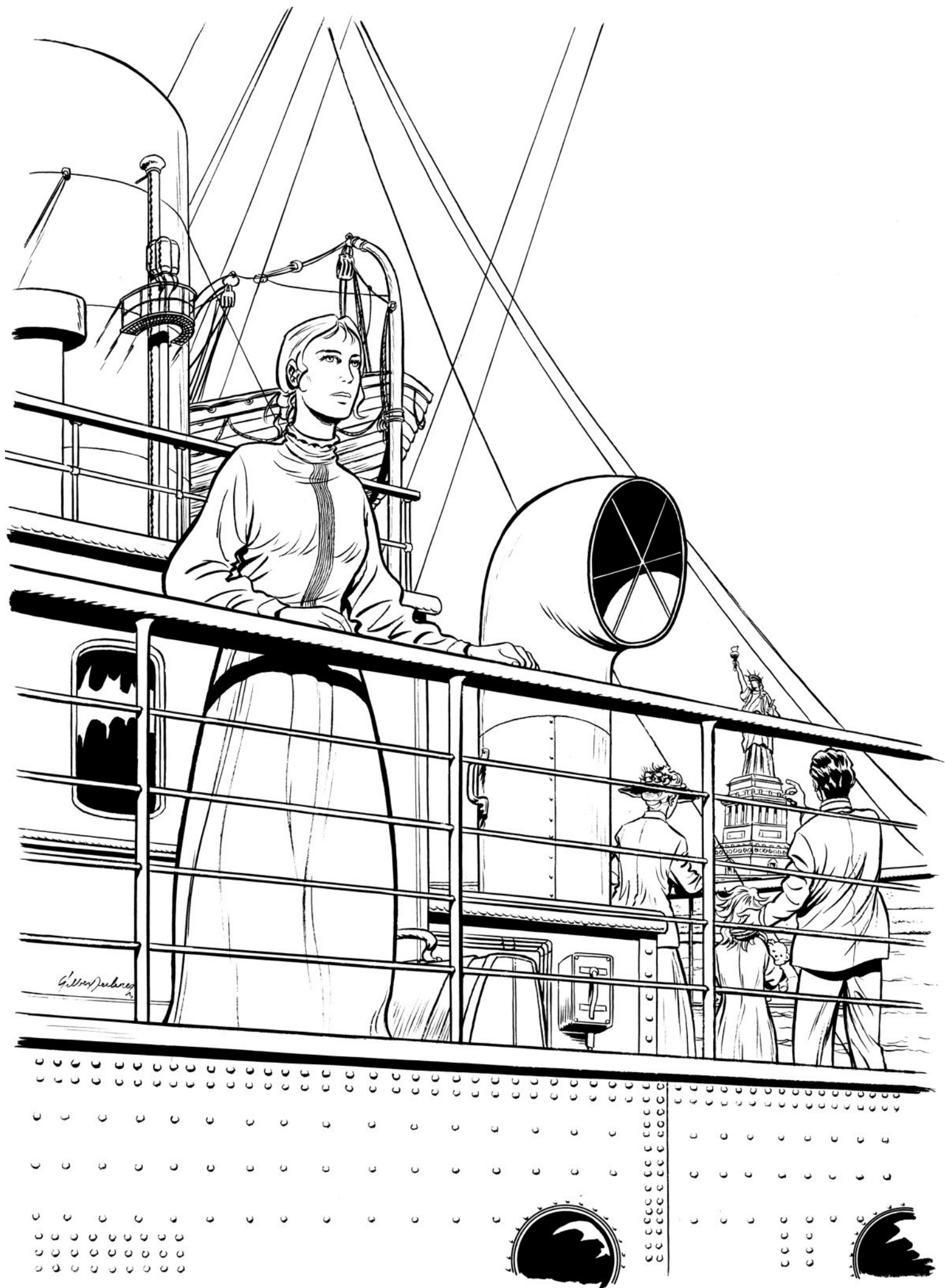

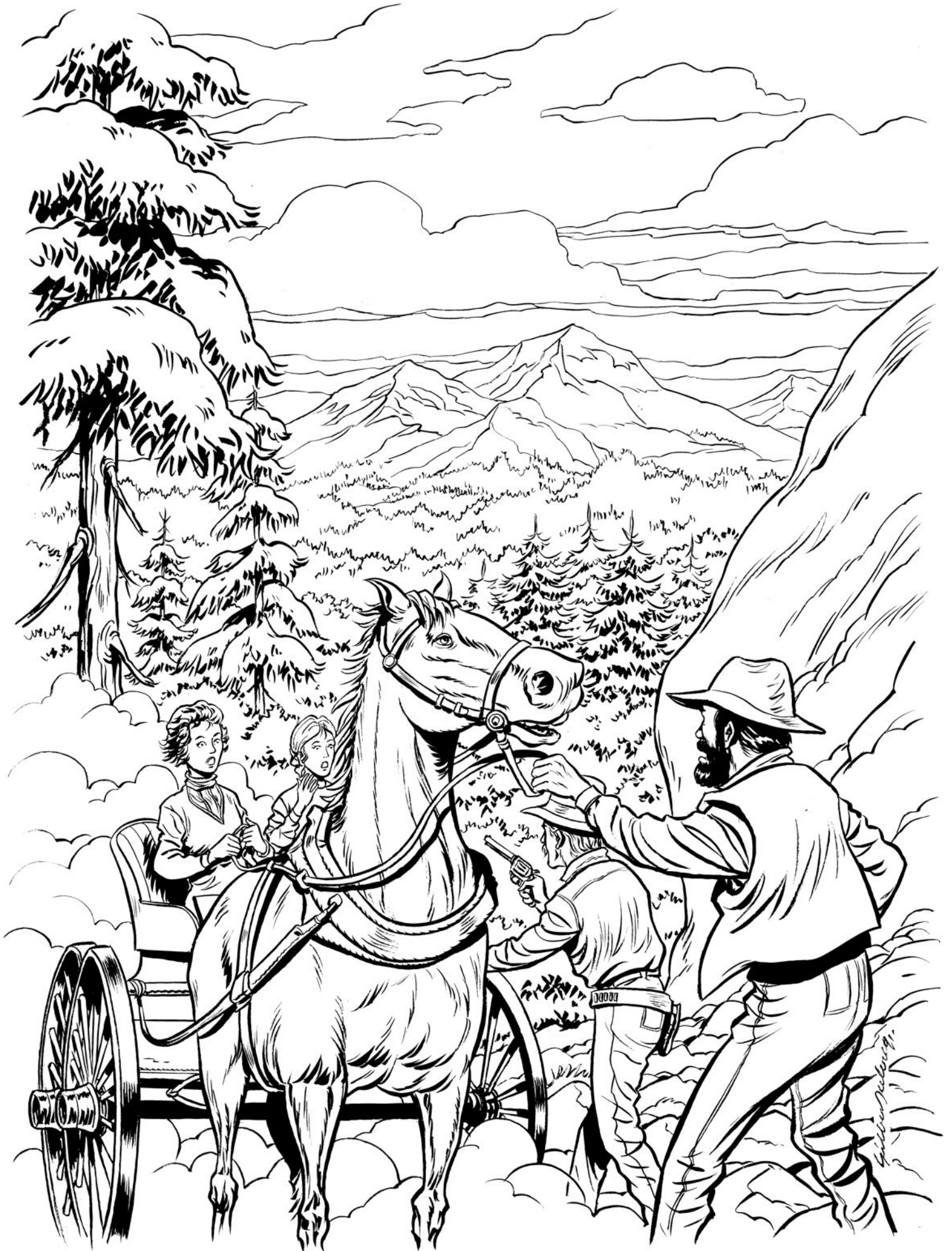
DUS GAAN
WE NAAR SAN
FRANCISCO!

FANTASTISCH
SCHAT!

JAAAAAAA!

ZAL IK JULLIE
KOFFERS AL PAKKEN?

Avalon Air

De wereld in brand geschoten

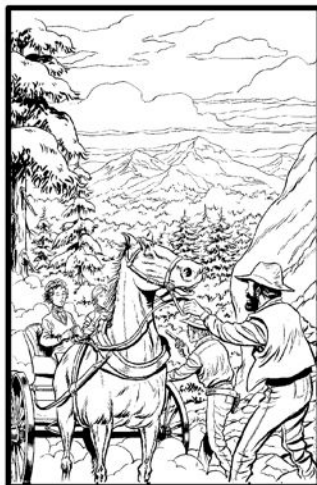
Oliver Twist

Op bezoek in Lambarene

Enzi 1 Een koffer vol hoop

Enzi 2 De rivale

Enzi 3 San Francisco

Terry Trom

Devoon en Carboon

Rud Hart 1 Vliegtuig vermist

Rud Hart 2 De opstandelingen

Rud Hart 3 Olie voor Nagar

Rud Hart 4 Intrige op Santarey

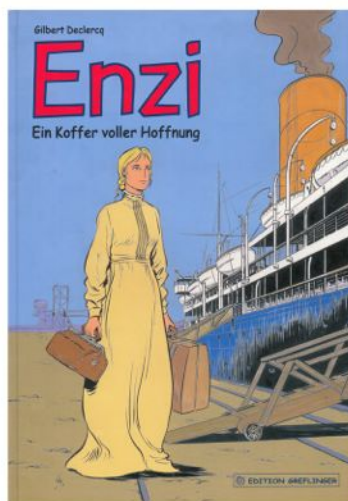
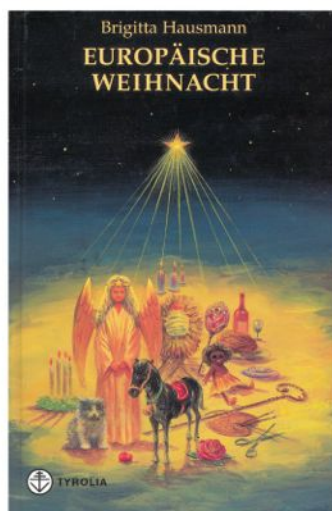
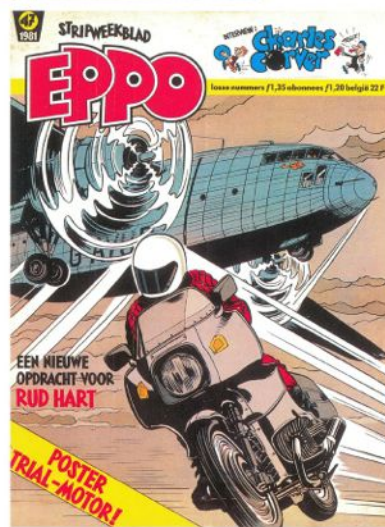
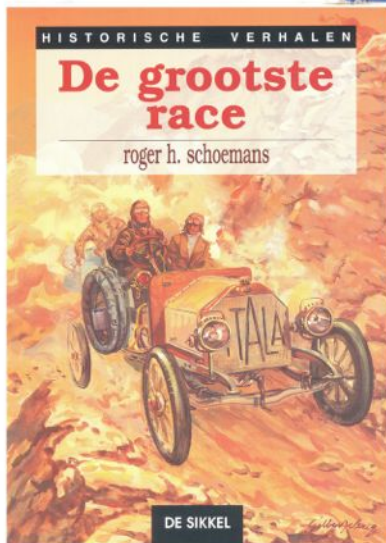
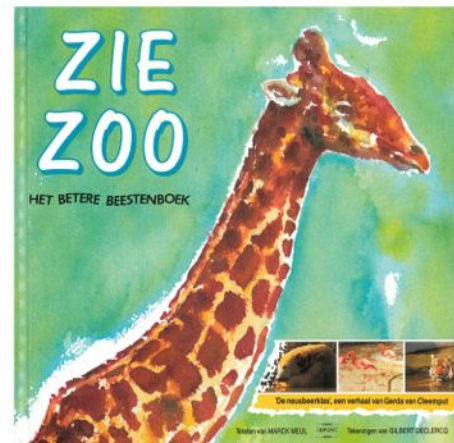
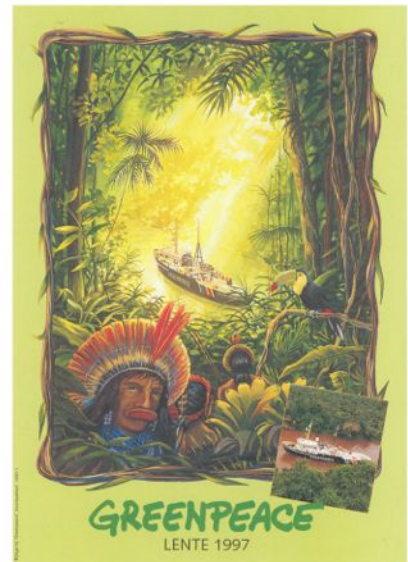
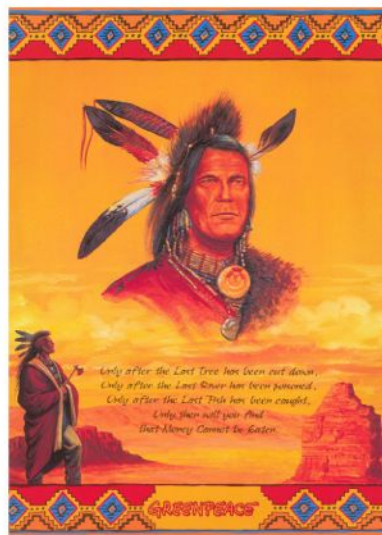
Rud Hart 5 Space Shuttle gekaapt

Rud Hart 6 De barok-idioot

Rud Hart 7 Het gouden vliegtuig

Gilbert Declercq

ALS ILLUSTRATOR...

Gilbert Declercq begon in het academiejaar 1962 zijn studie aan de Gentse Academie voor Schone Kunsten. Hij schreef zich in voor de richting Sierkunsten (Hoger Kunstonderwijs A7-A1).

Deze opleiding leek hem de beste keuze omdat het een divers aanbod omvatte: teken -en schildertechniek, publiciteit, nijverheids-en ambachtskunsten. Er was destijds geen sprake van een specifieke opleiding voor strip of illustratie. Voor Gilbert was de kennismaking met de mentaliteit en de algemene sfeer van de Academie een ware verademing in tegenstelling met zijn ervaringen aan het PHTI (Provinciaal Handels –en Taalinstituut), waar hij zijn eerste drie jaren middelbare studies had voleindigd.

Gilbert Declercq had al zijn diploma Sierkunsten op zak toen hij ook nog in 1970 afstudeerde aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent in de afdeling Animatiefilm van **Raoul Servais** . Hij was toen meteen de enige en eerste mannelijke gediplomeerde Animatiefilmer van deze gloednieuwe afdeling.

Hij werkte op dat moment nog trouwens aan een korte 35-mm. filmpje met als titel '**No, thank you**'. Volgens hem is de boodschap van dit filmpje er een 'voor en van het kind in de mens'. De eenvoudige korte prent zou trouwens jarenlang onderdeel uitmaken van een filmprogramma dat verdeeld werd door **Progrès-films**.

Het is ondoenbaar om een overzicht te geven van het illustratiewerk van Gilbert Declercq. Zijn eerste publicaties in dit verband verschenen in diverse vrouwenbladen. Hij was nog student toen de eerste werken verschenen in **Mimosa, Libelle-Rosita, Het Rijk der Vrouw**. Héél veel en diverse genres illustraties maakte hij voor de publicaties van **Uitg. Altiora (Averbode)**. Voornamelijk in het **Top-magazine**. Vanaf de eerste dagen na zijn studententijd schilderde hij bijna alle covers voor het toen pas vernieuwde **Ohee-magazine (Uitg. Het Volk)** . Bij dezelfde uitgeverij verscheen er ook werk van hem in '**t Kapoentje**'. Een belangrijke stimulans voor Gilbert was het aanbod dat hem in 1974 werd gedaan door **Shamus Culhane Motion Picture Enterprises** te **New York**. Shamus Culhane was een ex-medewerker van de Walt Disney Studio's, een top-animator die o.a. de wereldberoemde scene animeerde van de dwergen die al zingend huiswaarts keren in de film **Sneeuwwitje**. Later stond hij aan het hoofd van zijn eigen productiehuis en werkte in de filmproductie samen met mensen als **Frank Capra**. Het was voor een reeks illustraties in verband met de Amerikaanse Revolutie (Bicentennial-1976) dat hij beroep wou doen op het talent van Declercq. Gilbert heeft, na lang aarzelen toch het aanbod niet aangenomen, omdat hij alle verbintenissen met zijn opdrachtgevers in België noodgedwongen moest opgeven voor deze tijdelijke opdracht in de Verenigde Staten. Talrijke illustraties volgden voor het weekblad **Panorama**, voor **WWF**, voor diverse uitgaven van **Reader's Digest**, heel wat illustratiewerk voor de merchandising van **Greenpeace**, opdrachten voor **Green-Belgium** en **Die Keure**..Maar er was meer. Declercq werd in 1984 aanvaard al **Artist-member** van de Amerikaanse beroepsvereniging voor Illustratoren: **Society of Illustrators te New York**. Bij diverse gelegenheden werd zijn werk er, samen met collega's tentoongesteld. Toen de vereniging haar honderd jarig bestaan vierde werd er door de leden een keramieken-tegelwand in de lokalen van het **Museum of American Illustration** samengesteld waarop ieder illustrator op zijn manier hulde bracht aan de vereniging. Aldus werd de bijdrage van Gilbert ook daar 'vereeuwigd'.

*' t Teken en was iets van zijn natuur als asemen en zweten'
Felix Timmermans uit "Pieter Bruegel"*

Illustratie voor Panorama weekblad

De Pamir was een viermastbark die in de jaren vijftig dienst deed als schoolschip voor leerlingen van de zeevaartschool in Lübeck. Het was een goed en sterk zeilschip dat tientallen keren zonder problemen de beruchte Kaap Hoorn had gerond. Toen kwam, op 21 september 1957, de confrontatie tussen de Pamir en de tropische cycloon Carrie.

Op 21 september 1957 om 14 uur 57' ontving de marconist van het Amerikaanse vrachtschip President Taylor een noodroep uit Lissabon: "SOS-CO... SOS-CO... SOS-CO...". Hysterisch schreeuwde de marconist van de Pamir: "Het was het laatste die van het Duitse schoolschip Pamir werd gehoord. Op het antwoord van de Taylor: 'Kom op toestand!' was u toe, vermoedde de tijd van aankomst 21 uur" kwam geen reactie meer en de Amerikaanse marconist moest aan de andere schepen in de buurt melden: "2157".

De Pamir was een viermastbark met een ijzeren romp, die in 1905 werd gebouwd voor de rederij Lüssi. Tot 1921 vervoerde het schip ladingen voor deze rederij, waarna het minder dan 12 maanden de beruchte Kaap Hoorn werd gered door de grote problemen ontbonden. Het was een goed en sterk schip dat zelfs bij zwaar weer met bijna alle zeilen vol en bij kon worden geleid.

In 1954 werd de Pamir samen met het zusterschip President teruggevoerd door een consortium dat gevormd werd door ongeveer veertig Duitse rederijen. Op de afdeling Schakelen werd de bark onder toezicht van onder andere de Engelse scheepsovername-organisatie Lloyd's grondig verbouwd en opgeknapt. De kosten, twee miljoen mark, werden aan de rederij van de Pamir betaald. De Pamir werd geregeerd als passagiersschip, moest dus ook aan de eisen van de passagiers voldoen. In het begin van 1955 kreeg de Pamir weer het recht van de grote vaart, waarna de bark als schoolschip voor leerlingen van de zeevaartschool te Lübeck in dienst werd gesteld. Tussen 1955 en 1957 maakte het schip vijf voorposten reizen naar Cuba-Amerika. Op 1 juni 1957 was de Pamir de haven van Hamburg uit voor haar laatste reis. Op

42 KLIK SEPTEMBER 1982

KLIK SEPTEMBER 1982 43

Illustratie voor Kijk magazine

Illustratie voor de Dai-Nippon Kalender (1994), thema: "Cosmological Boundary"